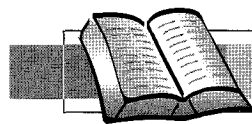

De Saambinder

KERKELIJK WEEKBLAD DER GEREFORMEERDE GEMEENTEN

Meditatie

De dankzegging door Jakob voor de ontvangen weldaden des Heeren

“Ik ben geringer dan al deze weldadigheden en dan al deze trouw, die Gij aan Uw knecht gedaan hebt; want ik ben met mijn staf over deze Jordaan gegaan en nu ben ik tot twee heiren geworden”.

Genesis 32 : 10

Op goddelijk bevel is Jakob na 20 jaren vertrokken uit Haran. Terug naar zijn geboorteland betekent ook zijn broer Ezau te zullen ontmoeten. Hoe zal deze ontmoeting zijn? Maar te Mahanaïm heeft Jakob de engelen Gods ontmoet en heeft hij moed gekregen om verder te reizen, al weet hij dat hij met Ezau heel veel goed te maken heeft. Jakob had nog schuld te belijden voor Ezau, maar daarbij was er nog een onverzoende schuld van de zonden van zijn jeugd. Daarom vreesde Jakob zeer en was hem bange (vers 7).

Van nature kent de mens zijn schuld voor God niet en hij leeft er over heen, of hij wil deze bij ontwaking van het geweten voor God bedekken. Jakob is echter een kind Gods waarin de zaligmakende bedieningen van Christus' Geest worden gevonden. Deze werkingen van de Geest veranderen de mens voor God en Zijn heilig recht en doen hem belijden: Ik beken, o God, aan U oprecht mijn zonden. Ik verberg geen kwaad, dat in mij wordt gevonden. Maar de genadebedieningen van Christus' Geest voeren niet van de Heere af, maar juist naar de Heere toe om barmhartigheid en genade te ontvangen. Zo ook Jakob die eerst een krachtig gebed doet tot de God van zijn vader Abraham en van zijn vader Izak en dat de Heere toch Zelf heeft gezegd: keer weder tot uw land

en tot uw maagschap en Ik zal u wel-doen (vers 9). Jakob erkent en belijdt in zijn gebed de weldaden die de Heere aan zijn vaderen heeft bewezen. In de donkerheden van het zieleleven (en de beleving van zonden voor God en van zondeschuld voor God brengen zoveel donkerheden in de ziel) is toch Gods weldaden van het verleden erkennen een sterke pleitgrond in het gebed. Aan de rechte dankzegging voor ontvangen weldaden zal altijd eerst belijdenis van onze zonden en van onze ontrouw voor de Heere voorafgaan. Alleen in deze bevindingen van de ziel zal de Heere de eer ontvangen die Hem alleen toekomt, zal Zijn trouw als een wonder van Zijn goedheid en van Zijn barmhartigheid en genade beleefd worden.

Jakob komt op de knieën voor God, maar ook zijn hart is gebogen en klein voor de Heere en daarom belijdt en erkent hij ook in waarheid voor de Heere zijn nietigheid en onwaardigheid: Ik ben geringer dan al deze weldadigheden en dan al deze trouw, die Gij aan Uw knecht gedaan hebt. Zeker, de mens is klein en nietig, maar niet in eigen oog. In eigen oog is de mens groot en de Heere God klein. Maar genade van de hemel leert het anders, dan wordt met Jesaja geleerd: minder dan een druppel aan de emmer en dan een stofje aan de weegschaal. Jakob

beleefde daar wat van toen hij zijn zwakheid en kleinheid beleed. Zonder God de Heere was er niets van terechtgekomen. Hij wist ook dat het niet aan eigen beleid was gelegen, dat hij niets te danken had aan eigen waardigheid en verdienste. Wat hij geworden was, was geen vrucht van eigen bekwaamheid en verstand. Het was alleen dat de Heere Jakob met weldaden en gunsten had overladen.

Jakob ziet zich als zondaar in zijn kleinheid voor de Heere, ook dat de Heere hem naar recht alles had kunnen onthouden. Jakob ziet terug hoe hij als vluchteling eenmaal zijn ouderlijk huis was ontvloden en dit om eigen schuld en zonde. Eenmaal te Bethel met een steen als een hoofdkussen, zonder bedienden en zonder hulp en bezittingen. Nu terug met twee vrouwen, kinderen, veel dienaren, met schapen en runderen. Hoe de Heere hem gezegend had, ondanks dat Laban tienmaal zijn loon veranderd had.

Neen, Jakob kon de Heere niets terugbetalen. Gods gaven zijn niet te betalen. Alleen de Heere vraagt dankbaarheid in de beleving van

Inhoud

Meditatie:	
De dankzegging door Jakob	1
De witte bladzijde (slot)	2
Hoofdmomenten van de Generale Synode (7)	3
Een nieuwe bijbelvertaling	4
De strik ontkomen (1)	6
Boekennieuws	7
Kerknieuws	9
Berichten	11
Preekbeurten	12

DE SAAMBINDER
Kerkelijk weekblad
der Gereformeerde Gemeenten.

Uitgave ten bate van de Emerituskas.

Hoofdredacteur: ds. A. Moerkerken.

Bijdragen van medewerkers en boeken ter recensie aan:
ds. A. Moerkerken,
Händelstraat 1,
2901 JC Capelle aan den IJssel,
tel. 010-4472388, fax 010-4472263.

Redacteur: ds. G.J. van Aalst.
Molendijk 136, 3286 BK Klaaswaal
tel. 0186-576990, fax 0186-575105

Kerkelijk nieuws en berichten aan:
redactie-secretaris: J.J. Verhage
Klooslaan 9, 2985 CK Ridderkerk
tel. 0180-420865, fax 0180-423583

Administratie en betalingen van
abonnements, adreswijzigingen,
predikbeurten en beroepingswerk aan:

De Saambinder - abonnements,
Postbus 608, 3440 AP Woerden,
tel. 0348-489900, fax 0348-483599.
Postbankno. voor abonn. gelden: 64327.
email: kbgg@cbgg.nl

Alle **advertenties** aan:

Administratie van De Saambinder:
J. Honkoop, Jan Willem Frisohef 53,
2517 LA 's-Gravenhage,
tel. 070-3514465, fax 070-3512718.
Postbankno. 256686.
email: saambinder-adv@rdnet.nl

Correspondentie-adres
Noord-Amerika:

Mr. Clarence Bleeker
1233 Leffingwell Av, N.E.,
Grand Rapids, Michigan,
U.S.A. 49505.

Abonnementsprijs bij vooruitbetaling:

voor Nederland: € 11,- per halfjaar
(te betalen per 1 april en 1 oktober
d.m.v. een acceptgiro)

voor het buitenland:

Luchtpost:
Amerika \$ 56,-, Canada \$ 68,-.

Zeepost:
Amerika \$ 49,-, Canada \$ 59,-.

Advertenties € 0,50,- per mm.

Familieberichten

€ 0,40,- per mm.

Deze prijzen zijn excl. 19% btw.

Advertenties dienen uiterlijk donderdag
in bezit van de administratie te zijn.

Rouwadvertenties tot uiterlijk
maandagmorgen 9 uur.

De redactie kan niet aansprakelijk
worden gesteld voor de inhoud van de
advertenties en de ter recensie
aangeboden boeken.

eigen onwaardigheid, waarbij waar schuldbesef over onze zonden noodzakelijk is. Wanneer dit beleefd wordt, dan is de kleinste gave van de Heere groot en onverdiend. Dan is er zelfs stof tot roemen in de Heere, ook als we donkere paden moeten gaan, om met David te zingen: Ik zal Zijn lof zelfs in de nacht, zingen daar ik Hem verwacht; en mijn hart wat mij moog treffen, tot de God mijns levens heffen.

Wanneer wij rechteloze mensen voor God gemaakt zijn, en dit is geen vrucht van eigen akker, maar van de genade van Christus, dan is alles wat we boven de dood ontvangen een reden om de Heere te gedenken en

Zijn Naam te loven. Dan hangt het dankdag houden niet af van veel of weinig ontvangen weldaden, maar wel of ons hoogmoedig en rechthetend hart, dat we allen van nature meedragen, schuldig en klein voor de Heere is.

Niet in het bepraten, maar wel in het beleven van onze ziel. Dan is er wel vrucht nl. dankbaarheid in de Heere Zelf. Dan is er liefde voor Hem en blijdschap in de Heere. Ook een verlangen om met Zijn gemeente in Gods Huis de Naam des Heeren lof toe te brengen en te wandelen in Zijn geboden en in Zijn inzettingen.

Wijlen ds. K. de Gier

De witte bladzijde

(slot)

De scepter gaat wijken...

Dát hebben de Joden geweten, dat zij de Romeinen te hulp hebben geroepen in hun onderling gekrakeel! De machtige veldheer Pompeius kwam maar al te graag. Een van de eerste dingen die hij deed, was het afschaffen van het koningschap van de Hasmoneeën. Hyrcanus, die uiteindelijk aan het langste eind had getrokken en als Hyrcanus II de macht kreeg (63-40), kreeg die macht nadrukkelijk niet als koning, maar *alleen als hogepriester*. De al spoedig uitbrekende Romeinse burgeroorlog tussen Pompeius en Julius Caesar had ook gevolgen voor het Joodse volk. Toen namelijk Hyrcanus na de dood van Pompeius te kennen gaf zich aan Caesar te willen onderwerpen, verleende deze hem als beloning weer de titel van ethnarch. We kunnen deze term het best omschrijven met het woord 'vorst'. De naam 'koning' is teveel eer.

Het einde van Hyrcanus is wel heel droevig geweest. In het jaar 40 gelukte het toch nog aan een zoon van zijn grote mededinger Aristobulus, een zekere Antigonus, zich meester te maken van de heerschappij in Jeruzalem. Dat gelukte hem overigens alleen maar met de hulp van de Parthen, een volk dat in die periode geheel Voor-Azië overstroomde. Hyrcanus, de hogepriester, werd met afgesneden oren door

de Parthen meegevoerd in gevangenschap – en de genoemde Antigonus kreeg van hen de koningstitel. Hij was de laatste loot uit de Hasmoneese dynastie die deze titel nog korte tijd heeft gedragen (40-37).

In werkelijkheid berustte de macht echter inmiddels bij anderen. De Edomiet Antipater was door de Romeinen benoemd tot procurator (stadhouder) over Judea. In het jaar 43 voor Christus stierf deze sluwe man. Hij werd opgevolgd door zijn zoon Herodes, die van de Romeinen de titel van 'viervorst' ontving. We onderscheiden nu al heel goed de contouren van de situatie ten tijde van de omwandeling van Christus op aarde: de Romeinen aan de macht, een Edomiet die zich 'koning' noemt op de troon en een hogepriester die een schamel restant van macht onder de Joden uitoeft! De scepter dreigt nu geheel en al van Juda te gaan wijken. Wie zou in deze bange en ellendige tijd nog hebben gedacht aan de profetie van de stervende Jakob: 'De scepter zal van Juda niet wijken, noch de wetgever van tussen zijn voeten, totdat Silo komt...' (Genesis 49:10)?

Het einde van de witte bladzijde

De laatste periode van de 'witte bladzijde' waarover het in deze acht artikelen ging, was misschien wel de donkerste. De regeringsperiode van Herodes de Grote kan immers met

meer recht een zwarte dan een witte bladzijde worden genoemd. In juli van het jaar 37 voor Christus wist deze zoon van de Edomiet Antipater zich meester te maken van de stad Jeruzalem. Tevoren had hij zich naar Rome begeven om daar een goed woordje voor zijn zaak te doen bij de Romeinen. Hij had nog succes ook: tijdens een plechtige zitting van de Senaat werd hij tot koning van Judea benoemd!

Nu moesten natuurlijk eerst de Parthen, van wie we zojuist hoorden, en niet te vergeten Antigonus, de laatste koning van de Hasmoneeën, van het toneel worden verdreven. Dat gelukte: Herodes rustte niet voor Antigonus in Antiochië door de Romeinen werd onthoofd. Tenslotte liet Herodes alle overige nog levende leden van het Makkabeese koningshuis tijdens zijn jarenlange regering uit de weg ruimen. Terecht spreekt G.Ch. Aalders van een 'uiterst droevig einde van een eens zo glansrijk heldengeslacht' (*Bijbelsch Handboek*, 1935, deel I, blz. 550).

Door zijn huwelijk met Mariamme, een telg uit het oude Hasmonese koningshuis, heeft Herodes geprobeerd enige wettigheid te verlenen aan zijn koningschap in de ogen van de Joden. Dat is hem niet gelukt: hij werd door de Joden buitengewoon gehaat en buitengewoon gevreesd. Voor dat laatste was alle reden. De eerste twaalf jaren van zijn regering werden gekenmerkt door een onophoudelijke moordpartij op zijn allernaaste familieleden. Een ziekelijke jaloezie, gepaard aan een onvoorstelbaar egoïsme en een onophoudelijke achterdocht, maakten van deze man een gruwelijk despoot. Het beeld dat het Nieuwe Testament ons van hem tekent en waardoor hij altijd bekend zal blijven als de 'kindermoordenaar van Bethlehem' is volkomen juist.

Herodes bouwde graag. Schitterend moet zijn paleis zijn geweest in Jeruzalem, met machtige muren en torens. Later hielden de Romeinse stadhouders hier verblijf: de Heere Jezus heeft er terecht gestaan voor Pontius Pilatus. Het beroemdste bouwwerk van Herodes is natuurlijk 'zijn' tempel geweest. In het achttiende jaar van zijn regering is hij begonnen met een enorme restauratie en verfraaiing van de tweede tempel en toen hij stierf, was het werk nog altijd niet voltooid. We herinneren ons het woord van de Joden tot

de Heere Jezus: 'Zes en veertig jaren is over deze tempel gebouwd, en Gij, zult Gij die in drie dagen oprichten?' (Johannes 2:20). Een spreekwoord in die dagen luidde: 'Wie het bouwwerk van Herodes niet heeft gezien, die heeft nog nooit iets schoons gezien' (*Bijbelsch Handboek*, blz. 554). Dat Herodes met dit machtige bouwwerk echter niet Gods eer, maar alleen zichzelf en de mens heeft bedoeld, kan alleen al blijken uit het feit dat hij boven de hoge poort, waardoor alleen de Joden toegang hadden, een grote gouden adelaar als zinnebeeld van de Romeinse macht liet aanbrengen.

Geen sterv'ling weet...

In deze tijd is nu de Zaligmaker geboren! Christus kwam waarlijk niet in een glorierijke periode van Israëls geschiedenis. De Romeinen waren aan de macht, een Edomiet zat op de troon... en daarbij kwam dat de stem van de profetie al eeuwen-

lang zweeg. De bekende woorden van Psalm 74 vertolken treffend hoe het in het hart van Gods kinderen in die dagen moet zijn geweest:

*Wij zien aan ons, na al dit ongeval
Geen teek'nen meer van Uwe
gunstgegeven.*

*Niet één profet is ons tot troost
gebleven,*

*Geen sterv'ling weet,
hoelang dit duren zal.*

Nee – dat wist inderdaad geen sterveling. Maar God wist het wél. In Zijn eeuwige trouw gedacht Hij aan Zijn verbond – en Hij zond verlossing toen het naar 's mensen waarneming nooit meer kon. Is dat niet altijd weer het kenmerk van Zijn handelen met Zijn volk, alle eeuwen door?

Capelle aan den IJssel,
ds. A. Moerkerken

Hoofdmomenten van de Generale Synode 2004

(7)

De avondvergadering van de tweede synodedag, die op 9 september 2004 werd gehouden, stond met name in het teken van het werk van het Deputaatschap bij de Hoge Overheid. Het rapport van dit deputaatschap zette in met de vaststelling, dat de overheid in onze tijd de kerken steeds meer ziet als één van de vele maatschappelijke groeperingen die opkomt voor de belangen van zijn leden. Het gaat erom de overheid steeds opnieuw duidelijk te maken dat de kerken geen organisaties zijn, die de belangen van hun leden behartigen in maatschappelijke zin. Overheid en volk moeten worden opgeroepen om te wandelen naar de heilzame geboden van God tot Zijn eer en tot welzijn van ons volk.

Voorlichting

In het rapport, blz. 82-91, werd een overzicht geboden van de vele onderwerpen die door het deputaatschap werden behartigd. Daarbij behoren het geven van uitdrukking aan onze verbondenheid met het Koninklijk Huis door middel van brieven, de voorlichting aan kerkenraden over relevante wet- en regelgeving, de correspondentie met de Hoge Overheid over onderwerpen als de mond- en klauwzeerepidemie, het wetsvoorstel toetsing levensbeëindiging op verzoek en hulp bij zelfdoding, brieven aan de minister-president bij voorkomende gelegenheden, het deelnemen aan het Interkerkelijk Contact in Overheidszaken (CIO) en nog een aantal andere

onderwerpen.

Bij het onderdeel voorlichting aan kerkenraden kwam de vertegenwoordiging van de kerken in schoolbesturen voor reformatoerisch onderwijs aan de orde. Het ontstaan van de Protestantse Kerk van Nederland en de Hersteld Hervormde Kerk kan vragen oproepen over de verdeling van de zetels binnen een bestuur. Hier ligt uiteraard geen taak voor ons deputaatschap. Bij de Vereniging voor Gereformeerd Schoolonderwijs (V.G.S.) is diepgaand nagedacht over dit onderwerp. De algemene lijn van het daar gegeven advies bestaat uit het opnemen in de statuten van een voorlopige beslissing, waarbij de status quo gedurende een bepaalde periode wordt beschermd.

Kerkenraden die met deze problematiek te maken krijgen omdat ze vertegenwoordigd zijn in een schoolbestuur, kunnen bij de V.G.S. informatie inwinnen.

Op verzoek van de Generale Synode van 2001 heeft het deputaatschap zorg gedragen voor een losbladige informatiemap. Daarin kunnen de kerkenraden allerlei informatie vinden over diverse onderwerpen, die beschikbaar is gesteld door het Deputaatschap bij de Hoge Overheid en dat voor Algemene Kerkelijke Zaken en Diaconale en Maatschappelijke zorg. Op een vraag vanuit de Synode wie de verantwoordelijkheid draagt voor de inhoud, werd geantwoord dat de drie deputaatschappen die gezamenlijk dragen.

Het gesprek met de overheid over waarden en normen

Veel aandacht kreeg de deelname van het deputaatschap aan een congres van het Platform Waarden en Normen. De preses onderstreepte daarbij met een enkel woord het grote belang van de profetische opdracht van het deputaatschap in een tijd, waarin sprake is van een toenemende vervreemding en vertaling van God.

Op initiatief van het deputaatschap heeft een werkgroep, bestaande uit vertegenwoordigers van zes kerken en de Gereformeerde Bond in de Nederlandse Hervormde Kerk een boodschap aan de minister-president aangeboden onder de titel 'Gerechtigheid en welzijn, een boodschap van de kerken over waarden en normen'. Bij de minister-president is aangedrongen op een vervolg van het gesprek over waarden en normen. Of dat vervolg er ook zal komen, moet worden afgewacht. In ieder geval was er een mogelijkheid om het bijbelse geluid te laten horen: terug naar het Woord en de Wet van God. Dat geluid verschilt geheel van de oproep van de Raad van Kerken, die alleen een dialoog bepleit. Eén van de deputaten benadrukte dat de politieke discussie over normen en waarden nog niet ten einde is. Het onze voortdurende opdracht is om waar mogelijk die algemene discussie een bijbelse invulling te geven. Het Deputaatschap is als waarnemer in het genoemde Platform vertegenwoordigd. Oud. J.T. van den Berg heeft op persoonlijke titel zitting genomen in de stuurgroep van het Platform. Deze organisatie heeft met name tot doel de mogelijkheden voor het laten horen

van een bijbels geluid te benutten. Door één van de synodeleden werd nog beklemtoond dat er zich ook plaatselijk mogelijkheden kunnen voordoen om deel te nemen aan het gesprek over waarden en normen. In dat geval behoort wij die gelegenheid aan te grijpen.

De afronding van de tweede synodedag

De bespreking van het rapport van het Deputaatschap bij de Hoge Overheid werd afgesloten met de beantwoording van enkele detailvragen. Daarna richtte de preses zich met enkele hartelijke woorden tot ds. C. Vogelaar, de afgevaardigde van de zusterkerken in de Verenigde Staten en Canada. Hij stelde daarbij de vraag: Wie geeft er ooit te groot van Zijn Koning op? De Heere geve door Zijn genade, dat de Koning der kerk mag worden grootgemaakt en verheerlijkt in het oude vaderland en in

de kerken overzee.

Twee synodedagen liggen achter ons. De toekomst ligt vóór ons. Eenmaal zullen de dagen die gingen, terugkeren als we rekenschap zullen afleggen. Altijd weer hebben we, persoonlijk en ambtelijk, de bediening nodig uit die geheel enige Zaligmaker Jezus Christus. Wat is het een wonder dat er een Zaligmaker is, Die zondaren ontvangen wil. De preses besloot met het toewensen van sterke en wijsheid aan de broeders die in diverse commissie zijn benoemd om werkzaamheden te verrichten met het oog op de vervolgsynode, die D.V. eind januari 2005 bijeen zal komen. Op zijn verzoek sloot de derde scriba, ds. M. Golverdingen, de vergadering, na het laten zingen van Ps. 119:47, met dankgebed.

Boskoop,

ds. M. Golverdingen

Een nieuwe bijbelvertaling

Enkele dagen voor hervormingsdag ontving onze Koningin Beatrix het eerste exemplaar van de Nieuwe Bijbelvertaling (NBV). Plechtig klonken uit haar mond de eerste verzen van Genesis 1. Dat was vorige week woensdag ongetwijfeld een hoogtepunt voor het team van vertalers en begeleiders. De NBV wil een Bijbel voor het volk zijn. En wie kan beter het Nederlandse volk symboliseren dan onze vorstin? Hoe moeten wij tegenover deze nieuwe vertaling staan?

Door de Reformatie van de zestiende eeuw kwam de Bijbel weer onder het volk. Het Nederlands Bijbelgenootschap (NBG) en de Katholieke Bijbelstichting (KBS), die samen verantwoordelijk zijn voor de NBV, hopen vurig dat ook nu het Nederlandse volk naar de Bijbel zal grijpen. De eerste signalen lijken gunstig: al meer dan 200.000 exemplaren van de NBV zijn verkocht. Zal over vijf jaar blijken dat het bijbelbezit onder de Nederlanders weer is toegenomen? Zal het bijbelgebruik toenemen? Zal er iets te zien zijn van een hartelijke bekering, een terugkeer naar een leven, genormeerd door de Bijbel zelf? We zouden

ernaar moeten verlangen.

Verlangen de medewerkers aan de NBV naar een bekering van ons volk tot de levende God? We mogen het minstens verwachten. Toch wordt dit geestelijke element in het hele project zo pijnlijk gemist. Tijdens de presentatie van de NBV werd de hoop uitgesproken dat de nieuwe vertaling "vele ervaren bijbellezers zal weten te bekoren en talloze nieuwe lezers zal weten te vinden". Dat lijkt een mooie volzin. Wie zou niet hopen op nieuwe lezers van de Bijbel? Maar waarom zouden ze de Bijbel lezen? Om getroffen te worden door het Woord van God dat als een vuur en als een hamer is dat de steenrots te morzel slaat, of om er vervolgens door bekoord te worden? Moeten gevallen Adamskinderen bekoord, of bekeerd worden?

Bekoren

We willen de NBV niet aan één woord ophangen, maar de wens dat deze Bijbel velen zal weten te bekoren, staat niet op zichzelf. De NBV heet een vertaling met een "ongekende literaire kracht". Is het zo belangrijk om dit te benadrukken? Het is waar, ook in het taalgebruik heeft de bijbeltaal een grote schoonheid. In

Jesaja 28 bijvoorbeeld lezen we van priesters en profeten dat ze dwalen van de wijn en dolen van de sterke drank; ze zijn, kortom, dronken. Als dronkaars onderwijzen ze het volk: “Want het is gebod op gebod, gebod op gebod, regel op regel, regel op regel” (Jes 28:10). In het Hebreeuws horen we de dronken profeten hun wartaal als het ware mompelen. “Want het is tsaf la-tsaf, tsaf la-tsaf, kaf la-kaf, kaf la-kaf”. Het heeft iets lachwekkends in zich. Daarmee begrijpen we ook Jesaja’s oordeelsprofetie in het elfde vers: “Daarom zal Hij door belachelijke lippen en door een andere tong tot dit volk spreken”. De schoonheid van de bijbelse taal is groot. Maar toch blijft de vraag dringen: Rechtvaardigt dit de hoop dat mensen door de Bijbel worden bekoord? Waarom toch hebben literaire deskundigen zo’n grote plaats gehad in de totstandkoming van de NBV?

Statenvertaling

Bijna vier eeuwen geleden werd er ook een bijbelvertaling gepresenteerd, de zo bekende Statenvertaling. Mogen we zo hier en daar een vergelijking maken met de NBV? De Statenvertaling werd heel bescheiden gepresenteerd. Er kwamen slechts vier mannen aan te pas, die op 17 september 1637 naar de Staten-Generaal in Den Haag liepen: drie predikanten en een dienaar die een zwaar pak meesjouwde. Veel bekijks was er niet, een groots programma was er niet in elkaar gezet. Maar wel had het drietal een belangrijke opdracht meegekregen: het eerste gedrukte exemplaar van de Statenvertaling, met paars fluweel overtrokken, aan te bieden aan de Staten. Walaeus bood als oudste het foliant aan, Hommius en Rivet keken toe. De kracht van het Woord overtrof verre de presentatie.

In dit licht steekt de presentatie van de NBV schril af. Ze had, zo meldde het *Reformatorsch Dagblad*, een sterk cultureel karakter. De directeur van het Nederlands Bijbelgenootschap sprak van een “groot feest”, dat zich helaas kenmerkte door uitbundigheid en oppervlakkigheid. Is Gods Woord dit waard? Een nabijgelegen algemene boekhandel pakte de fakkel over door een voorleesmarathon te organiseren, die tot zondag voortging. Dat stuit toch tegen de borst?

Nodig

De Statenvertaling was zonder meer nodig, zo oordeelde de Synode van Dordrecht. Er waren wel bijbelvertalingen in omloop, maar het ontbrak aan een vertaling waarvan predikanten en gemeenteleden konden vertrouwen dat ze Gods eigen woorden vertolkte. Veel predikanten in de begintijd van onze vaderlandse kerk waren immers weinig onderlegd. En het volk was al helemaal onkundig. Hoe moesten predikanten het volk onderwijzen als ze zelf de grondtalen niet konden lezen en ook geen betrouwbare vertaling in huis hadden?

Was de NBV nodig nu er zo’n uitnemende vertaling is? We willen hier niet de discussie herhalen of jonge mensen de Statenvertaling kunnen begrijpen. Eigenlijk moeten we deze discussie pas willen voeren als we er als ouders alles aan gedaan hebben om de Bijbel in ons gezin met eerbied te lezen én met liefde uit te leggen. Zolang we eerlijk moeten bekennen dat we zo vaak ongehoorzaam zijn aan Gods gebod om onze kinderen Zijn Woord in te scherpen en daarvan te spreken als we in ons huis zijn en als we op weg gaan, en als we naar bed gaan en als we weer opstaan (zie Deut 6:7), zouden we liever beschaamd ons hoofd moeten buigen.

Draagvlak

Een heel groot en principieel verschil tussen de Statenvertaling en de NBV is het draagvlak ervan. De Statenvertaling staat niet los van de geestelijke strijd in ons land in die dagen. De Roomse Kerk had de gereformeerde leer tot de brandstapels toe bestreden; de strijd tussen remonstranten en contra-remonstranten bracht ons land op de rand van een burgeroorlog. De tegenstanders van de gereformeerde leer schreven echt geen domme boeken; ze zetten alle wapenen in om hun onbijbelse leringen op te dringen. Kunnen we begrijpen dat er een verlangen bestond naar een nieuwe, betrouwbare bijbeltekst waarop men zich zonder meer kon beroepen?

De Nieuwe Bijbelvertaling is juist principieel een interconfessionele vertaling, dat wil zeggen: verschillende geloofsovertuigingen hebben een bijdrage geleverd. Rooms-katholieken en remonstranten zijn geen vijanden meer, maar, samen met

pinksterlieden en allerlei slag van vrijzinnigen, vrienden geworden die samen helpen de Bijbel te vertalen. De nieuwe Bijbel wordt niet voor niets gezien als een nieuwe stap op weg naar verregerende oecumene.

Dan moet de gereformeerde theologie wel ver overboord zijn gezet. Het kan eenvoudig niet anders of binnen een zo breed team van medewerkers heerst een geest die ver van af staat van de bevindelijke prediking die ons lief is. We hoeven alleen maar te denken aan de schokkende woorden van de Belgische kardinaal Danneels tijdens de presentatie van de NBV. Volgens hem is God door de Nieuwe Bijbelvertaling “een stuk dichterbij” gekomen en zet Hij Zijn menswording voort in de wereld en de cultuur.

Vertaalprincipes

Over de vertaalprincipes van de NBV is al veel geschreven, onder meer in het blad *Standvastig* van de GBS. De NBV wil “brontekstgetrouw en doeltaalgericht” zijn. Brontekstgetrouw betekent dat de kenmerken van de oorspronkelijke tekst zoveel mogelijk gehandhaafd zijn. Zo hebben psalmen andere stijlvormen dan geschiedenissen. Dat mag in een vertaling blijken. Tegelijkertijd heeft elke taal eigen grammaticale regels die je niet zomaar kunt toepassen op een andere taal. De woordvolgorde in het Hebreeuws is nu eenmaal een andere dan die in het Nederlands. Niemand verwachtte van de Statenvertalers dat ze Genesis 12:4 zouden vertalen met: “En toog heen, Abram, gelijk gesproken had tot hem, de HEERE”. Vanzelfsprekend is dit geworden: “En Abram toog heen, gelijk de HEERE tot hem gesproken had”. Op deze manier vertaal je “doeltaalgericht”. In 1 Samuël 9:17 bijvoorbeeld zegt de HEERE over Saul: “Deze zal over Mijn volk heersen”. De Statenvertalers wisten heel goed dat er in het Hebreeuws voor ‘heersen’ een woord staat dat letterlijk ‘terughouden’ betekent. Een koning, zo leggen ze in de kanttekeningen uit, wordt geroepen boze mensen terug te houden en te bedwingen. Met deze uitleg is de vertaling ‘heersen’ verantwoord. Laten we ons dus nooit aanpraten dat de Statenvertalers blind waren voor kenmerken van de taal en dat pas de laatste tijd gestreefd wordt naar een goed Nederlandse bijbelvertaling. Kenmerkend voor de Statenvertaler

is wel geweest een diepe eerbied voor de tekst van Oude en Nieuwe Testament. Juist omdat het de Heere behaagd had om Zichzelf in het Hebreeuws en het Grieks te openbaren, stonden deze talen voor de Statenvertalers op een hoger niveau dan andere talen. Ze beluisterden in die talen *Gods* spreken en wilden in de vertaling dit spreken *Gods* zo dicht mogelijk benaderen. De vertalers kregen dan ook de opdracht de oorspronkelijke tekst "oetmoedig te ontzien", ofwel, in eerbied te buigen onder de eigen woorden *Gods*. Dat blijkt uit de vertaling, die niet bewust ouderwets is, maar die wel een plechtig karakter draagt, dat overeenkomt met de verhevenheid van het spreken *Gods*.

Voor de NBV speelt dit argument vanuit *Gods* openbaring niet mee. Alle talen zijn gelijk. Daar ligt dus een principiële verschil. Iemand kan opmerken dat in de NBV modern of modieus taalgebruik vermeden is. Maar wat is de achtergrond van deze beslissing? Eerbied voor de verheven sprake *Gods* in Zijn Woord? Nee, men wilde voorkomen dat de vertaling snel gedateerd zou zijn.

Vertalers

Er moet, tijdens de 26^e zitting van de Synode van Dordrecht, een diepe stilte zijn gevallen toen synodepres Johannes Bogerman begon te spreken over de eisen waaraan de verta-

lers moesten voldoen. De aanwezige hoogleraren en de particuliere synoden hadden die week daarvoor al lijsten ingediend met personen die ze bekwaam achtten voor dit gewichtvolle werk. Het besluit zelf werd over de zondag heengetild. Op de bewuste maandag wees Bogerman erop dat men bij de benoeming niet alleen rekening moest houden met ervaring in de talen en in de theologie, maar ook met een vroom en heilig leven. Had hij de lijsten bestudeerd en was hij namen tegengekomen van personen die weliswaar zeer geleerd waren, maar in het bevindelijke leven of in hun levenswandel minder gefundeerd waren? In elk geval is uit het resultaat van het vertaalwerk overvloedig gebleken dat de vertalers godvruchtige mannen waren. Hoeveel predikanten krijgen zowel voor de verklaring als de toepassing van hun preek stof tot overdenking van de kanttekeningen? Welk een krachtige steun gaat ervan uit tijdens de voorbereiding van de preek! Over de vertalers en medewerkers van de NBV hebben we niet te oordelen. Wel hebben we een wenk als van Bogerman in al het materiaal *rond* de nieuwe vertaling gemist. We hopen een volgende keer te zien hoe dat staat met de vertaling zelf.

Middelburg, ds. J.M.D. de Heer

Heere draagt zorg voor hen en voor haar goed." Zo mocht ook de vrouw van de latere ds. Chr. van Dam weten dat de Heere haar en haar gezin zou bewaren. Waken vanwege het gevaar van inslaande brandbommen hoefde niet meer; ze ging gerust slapen.

Latere predikanten als F.J. Dieleman, A. Hofman, A. Hoogerland, J. Karens, M. van de Ketterij en J.C. Weststrate dienden tijdens de oorlogsdagen in 1940 als militair. Van de Ketterij vertelde later hoe nauwkeurig hij het had gehad, omdat hij op wacht moest staan bij een munitieopslagplaats: als dat 'kruutkotje' geraakt werd, zou het zijn dood betekenen. Door *Gods* bewaren de hand kwam hij echter achter de vuurlinie terecht. Karens en Weststrate waren beiden betrokken bij de verdediging van vliegveld Ypenburg bij Den Haag en Hofman moest in die regio naar vliegveld Ockenburg. Dieleman zag vanachter het luchtafweergeschut dat hij in Vlissingen moest bedienen hoe de Duitsers de veerboot bombardeerden, waardoor veel Franse soldaten omkwamen.

Op meerdere plaatsen konden tijdens de Pinksterdagen, 12 en 13 mei, geen diensten gehouden worden. In Wageningen ontstond schade aan het kerkgebouw. De classis adviseerde de kerkenraad "zo goedkoop mogelijk voorlopig het gebouw te herstellen, ook vanwege de ernst der tijden." Dat gebeurde inderdaad: het plafond werd dichtgemaakt met karton! De kerk van Rhenen bleef nagenoeg ongedeed; er waren alleen wat dakpannen af. In Yerseke waren zo'n zeventig huizen verwoest; ook de woning van de scriba, waardoor een deel van het kerkelijk archief verloren ging. Kerk, pastorie en school waren gespaard gebleven, al hadden militairen in de pastorie alles overhoop gehaald. Toen de familie Van Stuijvenberg terugkwam, bleken de Duitsers bereid het huis te verlaten. Zo flexibel waren ze later meestal niet meer. Het archief van de classis Goes was ook verloren gegaan, inclusief de notulen van de achterliggende vijf jaar. Uit hun herinnering stelden de broeders nog zo goed mogelijk een verslag op van de laatste vergadering die voor de oorlog gehouden was.

Bombardementen

De kerkgebouwen van Rotterdam-Centrum, Rotterdam-Zuid en Middelburg bleven gespaard toen de Duitsers deze plaatsen bombardeerden. In

De strik ontkomen

De Gereformeerde Gemeenten in oorlogstijd

(1)
Ruim zestig jaar geleden werd het zuiden van Nederland bevrijd. Toen de Slag om Arnhem een brug te ver bleek, moest het noorden nog meer dan zeven maanden op de vrijheid wachten. Ook in de Gereformeerde Gemeenten trok de oorlog diepe sporen. In een zevental artikelen halen we een aantal voorbeelden daarvan voor het voetlicht. Volledig zijn is daarbij onmogelijk, want ieder die de oorlog meemaakte, had zijn eigen verhaal. Enkele lijnen slechts.

Toen de Duitsers op 10 mei 1940 Nederland binnenvielen, werden de mensen langs de Grebbelinie en in

oostelijk Zuid-Beveland geëvacueerd, omdat er in hun regio waarschijnlijk gevochten zou worden. Ds. J. Fraanje uit Barneveld kwam in Nunspeet terecht, ds. R. Kok uit Veenendaal in Ammerstol, oefenaar L. Wijting uit Amersfoort in Bergen (Noord-Holland), ds. J. van den Berg uit Krabbendijke verbleef in Zaamslag, ds. B. van Neerbos uit Rilland-Bath in Axel en ds. A. van Stuijvenberg uit Yerseke was in Nieuwdorp. Schoolhoofd J.W. Kirpestein uit Waarde had met de bejaarde ds. Van Neerbos te doen, maar de predikant werd vertroost uit Psalm 1:4 naar de berijming van Datheen. Hij zei: „Ik mag gerust alles achterlaten, want de

Alblasserdam brandde de kerk echter af toen een hooiberg ernaast vlamvatte door een brandbom. Het vuur sloeg over op de houten consistoriekamer, die nog maar pas aan de stenen kerk was toegevoegd. Ook de christelijke school naast het bedehuis werd in de as gelegd. Gelukkig waren er die zaterdag geen leerlingen aanwezig.

Op dinsdag 7 mei had ds. W.C. Lamain in Alblasserdam gepreekt. De oorlogsdreiging hield de mensen bezig, al wist niemand dat de Duitsers in die week ons land zouden binnenvallen. "Het zou wel eens kunnen gebeuren dat er hier zondag door oorlogsgeweld geen dienst meer is," zei de predikant tijdens zijn preek. Toen de zondag aanbrak, was van de kerk weinig meer over dan een smeulende puinhoop. Het bombardement op 11 mei vernielde ook 170 huizen. Van de gemeenteleden is tijdens de vijf oorlogsjaren niemand omgekomen. Wel zijn enkele mensen die met de gemeente meeleefden door het oorlogsgeweld gedood. De getroffen gemeente kreeg in 1940 veel giften. Daarmee kon nog in datzelfde jaar gebouw De Harmonie worden aangekocht. In deze voormalige Gereformeerde Kerk was na het bombardement een hulppost van het Rode Kruis gevestigd. De Gereformeerde Gemeente in Nederland komt nog altijd in deze kerk bijeen.

In Middelburg ontsnapte het bedehuis ternauwernood aan de verwoesting: de Provinciale Bibliotheek er pal naast ging in vlammen op. De Gereformeerde Gemeente had dat gebouw aan de provincie verkocht. Die beschermde de kostbare collectie door asbestplaten tegen het gebouw aan te brengen, zodat bij brand in de kerk het vuur niet zo overslaan naar de bibliotheek. In plaats daarvan beschermden deze platen nu de kerk tegen het vuur dat in het bibliotheekgebouw woedde...

Zijn majesteit aanbidden

De angst die de mensen gedurende de verwoestende bombardementen doorstaan hebben, is onbeschrijfelijk. Het centrum van Rotterdam was "één reusachtige vuurzee. Helrood was de lucht, soms leek zij paars. Dikke zwarte rookwolken stegen kolkend op," aldus een beschrijving van dr. L. de Jong. Ruim 78.000 Rotterdammers raakten dakloos, onder wie bijna tachtig gezinnen uit de Boezemingselgemeente. De gemeente had echter geen enkele dode te betreuren, en dat terwijl er honder-

den Rotterdammers waren omgekomen. Er waren er in de gemeente die vast hadden mogen geloven dat het leed tot hen niet zou genaken. Ouderling A. van Kranenburg wist zijn zaak nog bijtijds te verlaten, waarna die achter zijn rug geheel werd verwoest.

Ook in de Middelburgse gemeente werd niemand uit het leven weggenomen. Het centrum van de stad lag in puin. In de kerk van Aagtekerke werden bejaarden uit een Middelburgs rusthuis ondergebracht en in de kerk van Meliskerke zaten vluchtelingen uit Vlissingen. De Middelburgse predikant, ds. A. Verhagen, maakte het bombardement niet mee, omdat hij voor een medische behandeling in Amersfoort verbleef. Ds. Kersten, de predikant van Rotterdam-Centrum, was echter ooggetuige van de ramp die zich voltrok: "Toen (...) de straten tot in de nabijheid van onze woning in vuur en vlam werden gezet en zelfs ziekenhuizen in puin werden geworpen, ons huis op zijn fundamenten schudde, en de vloer onder onze voe-

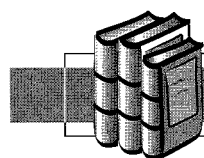
ten golfde, toen werd ik verwaardigd onder Gods recht te buigen en Zijn majesteit in de oordelen te aanbidden." De pastorie bleef gespaard, maar doordat mevrouw Kersten in de periode daarna hartkloppingen kreeg door de vele beschietingen, trok het predikantsechtpaar tijdelijk in de pastorie van Benthuizen.

De andere gemeenten collecteerden voor de oorlogsschade. "Er heerscht een wedijver der liefde, om naar, ja boven vermogen te doen," constateerde ds. Kersten verheugd. Met ds. A. van Stuijvenberg en ds. A. Verhagen vormde hij een commissie, die 36.186 gulden inzamelde en daarmee 152 getroffen hielp: 86 in Rotterdam, 21 in Yerseke, 16 in Scherpenzeel, 9 in Veenendaal, 8 in Middelburg, 7 in Rhenen, 2 in Alblasserdam, 1 in Amerongen en 1 in Rilland. Daar kwam het geld nog bij dat deze gemeenten zelf voor hun getroffen leden bijeenbrachten.

(wordt vervolgd)

Scherpenzeel,

L. Vogelaar

Boekennieuws

AANKONDIGING BOEKEN

"In Uw sporen", door William Gadsby; uitg. Den Hertog - Houten; ISBN 90 331 1806 8; 72 blz.; € 6,90.

Dit boekje maakt deel uit van de serie "Licht op de kandelaar". Het bevat drie preken n.a.v. resp. Psalm 17 : 5, Deuteronomium 33 : 13 en Psalm 35 : 5. Ds. W. Gadsby (1773-1844) was aangesloten bij de Bijzondere Baptisten.

"In stilheid en vertrouwen", door Mattheüs Meade; uitg. Den Hertog - Houten; ISBN 90 331 1805 X; 62 blz.; € 6,90.

Dit eveneens in bovengenoemde serie verschenen boekje bevat twee preken n.a.v. resp. Psalm 131 : 2 en 1 Korinthe 1 : 3. Ds. M. Meade (1630-1699) is in Nederland vooral bekend geworden door zijn boek: "De bijna-christen ontdekt".

"Woorden van Matthew Henry"; uitg. Den Hertog - Houten; ISBN 90 331 1807 6 X; 64 blz.; € 5,90.

In dit boekje zijn citaten opgenomen, die geordend zijn rond een achttal thema's uit het christelijk geloof. Matthew Henry (1662-1714) is vooral bekend geworden vanwege zijn levenswerk: de Verklaring van het Oude en Nieuwe Testament.

"Van 's Heeren wegen", uitg. Den Hertog - Houten; ISBN 90 331 1775 4; 165 blz.; € 14,90.

Dit boek bevat de levensgeschiedenissen van een vijftal kinderen des Heeren. De levensbeschrijving van Pieter Fraanje, de grootvader van ds. J. Fraanje, verscheen niet eerder in druk.

"De bedachtzaamheid der wijzen; uitg. De Schatkamer te Rump; ISBN 90 5714 186 5; 215 blz.; € 14,75.

In dit boek zijn acht preken opgenomen van zes verschillende oudvaders.

"Onlangs Godzalige Sara, en nu zalige Sara, voorgesteld aan de dochteren Sions; uitg. De Schatkamer te Rump; ISBN 90 5741 175 X; 77 blz. (ingenaaid); € 5,95.

Sara van der Mast (geb. in 1620) schreef op 25-jarige leeftijd over haar stichtelijke overdenkingen. Haar weduwnaar, ds. Franciscus Ridderus, vond dit geschriftje na haar overlijden en heeft het uitgegeven. In dit boekje is de huidige spelling gevolgd.

"De engelen, dienaars van God voor de mensen", door W. Westerbeke; uitg. De Schatkamer te Rump; ISBN 90 5741 165 2, 116 blz. (ingenaaid) € 6,95.

In dit boekje wordt aandacht geschonken

aan de schepping van de engelen, hun werk op aarde en hun dienst aan Gods kinderen.

"De zwakke ademhaling van een amechtige ziel, in haar geestelijke flauwte" door Nicolaas Barentzonius, in leven predikant te Goes; uitg. De Schatkamer te Rump; ISBN 90 5741 194 6; 17 blz. (geniet); € 1,95.

Deze uitgave behelst een uit 44 coupletten bestaand gedicht.

"Hoop die leven doet. Over de samenhang van eschatologie en ethiek", van prof. dr. G.C. den Hertog; te bestellen bij de Theologische Universiteit Apeldoorn; ISBN 90-75847-14-9; 37 blz.; € 6,-.

Het betreft de rede die de auteur uitgesproken heeft bij de aanvaarding van het ambt van hoogleraar aan de Theologische Universiteit van de Christelijke Gereformeerde Kerken te Apeldoorn op 8 februari 2002.

Prof. dr. K. Zwanepol (inl.), Belijdenisgeschriften voor de Protestantse Kerk in Nederland. Uitg. Boekencentrum, Zoetermeer, 2004. 244 blz. ISBN 90 239 1620 4; € 19,90.

Na vele synodevergaderingen en nog veel meer bezwaren aanvaardden de drie Samen-op-Wegkerken, sinds mei verenigd in de Protestantse Kerk in Nederland (PKN), hun gezamenlijke kerkorde. Daarin wordt ook de verbondenheid met de belijdenissen van het voorgeslacht verwoord. De PKN weet zich door middel van de Twaalf Artikelen en de geloofsbelijdenissen van Nicea en Athanasius verbonden met de algemene christelijke kerk, middels de Onveranderde Augsburgse Confessie en de Catechismus van Luther met de lutherse traditie en door de drie Formulieren van Enigheid met de gereformeerde traditie. Daarnaast erkent de PKN de betekenis van de twintigste-eeuwse Verklaring van Barmen en de Concordie van Leuenberg. In deze twee laatste documenten ligt zoveel pijn dat vele hervormden buiten de PKN verder zijn gegaan als hersteld hervormden.

In een handig naslagwerk heeft de PKN al de bovengenoemde belijdenisgeschriften opnieuw uitgegeven. Het is waardevol om deze gebundeld te hebben. Enkele opvallende zaken willen we noemen. In de apostolische geloofsbelijdenis valt de vertaling 'nedergedaald in het rijk van de dood' op. Via deze vertaling komt antwoord 44 van de Heidelberger op losse schroeven te staan. Tevens maakt ze duidelijk dat we in het boek niet te maken hebben met onze vertrouwde vertalingen van de belijdenisgeschriften. We lezen in Luthers confessie heel sterke zaken over de doop, waarin de kinderen naar zijn overtuiging 'aan God aangeboden en door Hem in genade ontvangen worden'. Sacramenten zijn in zijn ogen bedoeld om geloof 'op te wekken en te versterken'. Dat staat weer op gespannen voet met antwoord 65 van onze Heidel-

berger. Aardig detail is dat Luther in zijn catechismus in zijn uitleg van het Onze Vader 'goede vrienden en trouwe burenen' ook rekent tot ons dagelijks brood. Treffend is vraag 5 uit de Catechismus van Genève, die luidt: Hieruit zien wij dus met zekerheid dat er niets ongelukkigers is dan niet naar Gods wil te leven? Zo is het, antwoordt de leerling. De Verklaring van Barmen draagt een Barthiaans stempel, terwijl de Concordie van Leuenberg niet alleen vaag en verhullend over zonde en genade spreekt, maar ook de verwerping van eeuwigheid uitdrukkelijk verwerpt. Het verzet tegen deze geschriften was niet bepaald een strijd op kleine onderdelen.

De lutherse hoogleraar dr. K. Zwanepol voorzag de belijdenisgeschriften van korte, heldere en zeer informatieve inleidingen. Zo lezen we dat het nu door en door roomse Spanje in de zesde eeuw een bolwerk van verzet tegen het arianisme was! De breed-oecumenische theologische achtergrond van Zwanepol zorgt ervoor dat zijn formuleringen wel eens vaag zijn en soms zelfs afstoten. De belijdenis van Athanasius is hem te stellig en te polemisch. Verder lijkt Zwanepol in zijn maag te zitten met de Dordtse Leerregels. Dat de orde van de drie stukken een optelsom zou zijn van het lutherse "schema" wet-evangelie en het gereformeerde "schema" evangelie-wet is te gemakkelijk gezegd. Het is juist een zeer bijbelse orde die in beide protestantse tradities, elk met hun eigen accenten, is herkend. Het is daarom te sterk gezegd dat Calvijn op dit punt afstand heeft genomen van Luthers catechismus. In vraag 227 en 228 van de catechismus van Genève stelt Calvijn immers dat de wet voor de ongelovigen dient om hen te beschuldigen, terwijl ze voor de ware gelovigen dient om hen te veroortmoedigen en hen ertoe brengt hun heil in Christus te zoeken. Hoe belangrijk is het dat we leer, leven en geloofsopvattingen blijvend toetsen aan Gods Woord en onze belijdenisgeschriften. Vooral tegenover allerlei evangelische opvattingen mogen we het goed recht én het zeer waardevolle van onze belijdenis wel stevig vasthouden. Het leven der genade tintelt op zo rijke wijze door in de belijdenisgeschriften, waarlijk geloofs-belijdenissen, van onze vaders.

Ds. J.J.W.A. Wijchers, Uitleg van de brede en de smalle weg. Uitg. De Groot Goudriaan, Kampen, 2004; 95 blz.; ISBN 90 6140 853 9; € 12,90.

Wie kent de poster van de brede en de smalle weg niet? Ergens midden in de negentiende eeuw heeft een jonge man, op verzoek van een zekere Charlotte Reihlen, de prent getekend. In 75 taferelen wordt daarop, naar aanleiding van Mattheüs 7:13-14, de werkelijkheid van de twee wegen getekend. Zeker op posterformaat komen de taferelen goed tot hun recht. Vele ervan hebben iets aangrijpends. Wat lopen er veel mensen op de brede weg! En wat hebben ze het naar hun zin! Waarom

zien ze niet het verschrikkelijke einde dat hun wacht? Waarom genieten ze zo van de zonde? Vragen die we het beste aan onszelf kunnen stellen.

De hervormde predikant ds. J.J.W.A. Wijchers (1914-1997) schreef op zijn beurt teksten bij de tekeningen. Ze zijn nu opnieuw uitgegeven in een keurig verzorgd (maar tamelijk duur) boekje, waar telkens een facet van de poster wordt afgebeeld en toegelicht. De uitleg van de predikant is helder, ook voor jonge mensen. Toch gebiedt de eerlijkheid te zeggen dat de ernst van het leven op de plaat vaak nadrukkelijker doorklinkt dan in de tekst van het boekje. Vooral bij de toelichting op het eeuwige oordeel is dit het geval. Er ligt verder een eenzijdige nadruk op de persoonlijke beslissing van de mens. Er is sprake van de 'kansen en mogelijkheden' die ons worden geboden (blz. 10). Over het ingaan door de enge poort wordt gesproken in termen van wedergeboorte, terwijl het tegelijkertijd een 'persoonlijke keuze' heet (blz. 25). Juist door deze nadruk klinkt het Godswonder van de wedergeboorte weinig door. Dat is een gemis in een toelichting op een zo centraal onderdeel van de Bijbel.

Middelburg,

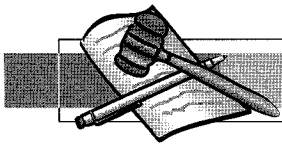
ds. J.M.D. de Heer

J. van 't Hul, Geroepen in de nacht. Prijs: € 9,90.

'Geroepen in de nacht' is een boek dat handelt over het leven van Samuël. Op verhalende en mediterende wijze trekt het leven van de laatste richter aan ons oog voorbij. Dhr. J. van 't Hul schrijft in een eenvoudig en pakkend taalgebruik. Hierdoor komt de geschiedenis van Samuël tot leven. Ernstig en aangrijpend was de tijd waarin deze richter leefde. Toch zond de Heere Samuël, ondanks de ontrouw van het volk. Het wonder daarvan komt in dit boek naar voren. We kunnen onze tijd er in veel opzichten in terug vinden. Wat een wonder dat de Heere Dezelfde gebleven is! We vinden in dit boek veel citaten van verschillende schrijvers. Dat geeft deze uitgave meerwaarde. Daarbij weet de schrijver treffende toepassingen te maken. 'Geroepen in de nacht' kan gebruikt worden door (bijbelstudie) verenigingen. Aan ieder hoofdstuk zijn bruikbare vragen toegevoegd. Deze vragen gaan over verschillende onderwerpen in aansluiting op de geschiedenis van Samuël. We willen dit boek van harte ter lezing aanbevelen. Het is een uitgave van het Deputaatschap voor evangelisatie. De opbrengst komt ten goede aan dit deputaatschap. Ook daarom verdient het een aanbeveling dit boek te kopen. U kunt het bestellen bij Dhr. A.E. Schouten, St. Francisbaai 38, 2904 AD Capelle a/d IJssel, tel. 010-4505995, e-mail: aeschouten@kliksafe.nl

Lisse,

ds. C. Neele

Kerknieuws

BEROEPINGSWERK

Beroepen:

Te Goudswaard: ds. W.J. Karels
te Hardinxveld-Giessendam.

Bedankt:

voor Beekbergen en voor Scherpenzeel:
ds. M. Karens te Werkendam;
voor Kootwijkerbroek en voor Urk:
ds. A.H. Verhoef te St. Catharines
(Ontario-Canada);
voor Krimpen a/d IJssel:
ds. D. de Wit te Nieuw-Beijerland;
voor Nieuwdorp: ds. W.J. Karels
te Hardinxveld-Giessendam;
voor Rotterdam-IJsselmonde:
ds. M. Mondria te Waardenburg.

DOVENDIENST TE SCHERPENZEEL

Ds. W. Visscher hoopt op **D.V. 13 november a.s.** voor te gaan in een aangepaste kerkdienst voor doven en slechthorenden in het kerkgebouw van de Geref. Gemeente te Scherpenzeel, Prinsenlaan 1.
Deze dienst vangt aan om 15.00 uur.
Horenden zijn eveneens hartelijk welkom.

VERSLAG VERGADERING CLASSIS DORDRECHT OP 23 AUGUSTUS 2004 TE WERKENDAM

Nadat hij alle afgevaardigden en belangstellenden hartelijk welkom had geheten, liet ds. P. Mulder ter opening van de vergadering zingen Psalm 99 vers 4 en 5. Hij las daarna uit Lucas 6 de verzen 12 tot en met 26 en ging voor in gebed. Na aanleiding van het Schriftgedeelte sprak de tijdelijke preses een kort openingswoord. Vervolgens feliciteerde hij oud. H. Versteeg uit Aalburg en diaken C.W. van den Assem uit Brakel met hun 25-jarig ambtsjubileum en memoreerde het overlijden van koster Lambooj uit Sprang-Capelle.

Het moderamen werd gevormd door ds. P. Melis, preses, ds. P. Mulder en oud. B.A.D. van der Wulp, assessoren, oud. G. de Boef, quaestor en oud. J. Everse, scriba. De notulen van de vergadering van 7 juni 2004 werden ongewijzigd goedgekeurd. De ontvangsten correspondentie behelste een schrijven van de kerkenraad van Hardinxveld-Giessendam inzake wisseling scribaat; stukken van het Diaconaal Contact Classis Dordrecht m.b.t. het dep. Bijzondere Noden en het dep. D.M.Z. en verslagen van de kerkvisitatie. Evangelist Van den Boogaart deed verslag van zijn bevindingen op zijn evangelisatiepost te Tilburg. Diaken Jobse gaf uitleg aan het werk dat het Diaconaal Contact Classis Dordrecht verrichtte. Een afgevaardigde van de gemeente Breda bracht verslag uit van het bezoek aan de catechisatie voor gehandi-

capten. Er waren geen punten ter behandeling door de classisgemeenten ingebracht. Ds. P. Mulder maakte bij de rondvraag van de gelegenheid gebruik te melden dat zijn gemeente het kerkgebouw gaat renoveren. Ook het aantal zitplaatsen zal worden uitgebreid.

De quaestor verzocht € 1,- per (doop)lid over te maken. Als roepende kerk werd de gemeente Eindhoven aangewezen. Op D.V. 6 december 2004 zal de Classis weer bijeenkomen.

Ds. P. Melis dankte tenslotte alle afgevaardigden voor de broederlijke wijze van vergaderen en sprak de wens uit dat de Heere Zijn vreze geeft in de harten van jong en oud. De preses wenste tevens alle ambtsdragers de onmisbare zegen des Heeren toe voor het werk dat wacht, nu het winterseizoen weer is aangebroken. Voordat ds. Melis de vergadering sloot, liet assessor oud. B.A.D. van der Wulp zingen Psalm 93: 3 en 4 en ging voor in gebed.

EERSTE DIENST AFD. EDE VAN DE Geref. GEMEENTE VEENENDAAL

In de Noorderkerk (gehuurd van de Gereformeerde Kerk) aan de Amsterdamseweg te Ede is op vrijdagavond 3 september jl. de eerste dienst gehouden van de afdeling Ede van de Gereformeerde Gemeente van Veenendaal.

In deze dienst ging de consultant van Veenendaal, ds. F. Mulder van Wageningen, voor. Ds. Mulder verzocht staande te zingen Ps. 119 vers 65: "Hoe wonderbaar is Uw getuigenis". Tijdens het zingen van dit psalmvers opende hij de kanselbijbel (de afdeling Ede heeft deze gekregen van onze zustergemeente van Kapelle-Biezeling. De Bijbel is afkomstig uit de onlangs gesloten afdeling Wemeldinge). Na het lezen van art. 27 van de Nederlandse Geloofsbelijdenis en 2 Petrus 1 ging ds. Mulder voor in gebed. Na het zingen van Psalm 119: 67 en 84 sprak hij vanuit 2 Petrus 1 vers 19: *'En wij hebben het profetische Woord, dat zeer vast is, en gij doet wel, dat gij daarop acht hebt als op een licht, schijnende in een duistere plaats, totdat de dag aanlichte en de Morgenster opga in uw harten.'*

Het thema: 'Het profetische Woord Gods', werd uitgewerkt in drie punten:

1. De grote waarde van dit Woord
 2. Het onmisbare gebruik van dit Woord
 3. De eeuwigdurende vrucht van dit Woord
- De vurige Godsgezant Petrus, schrijver van deze algemene zendbrief, is aan het eind van zijn leven gekomen. Hij wijst nog eenmaal op het fundament, dat gelegd is: 'Het profetische Woord, dat zeer vast is.' Dit Woord onderwijst tot de zaligheid en wijst heen naar Hem, Die het vleesgeworden

Woord is, de grote Middelaar Gods en der mensen. Op dit Woord moeten wij gefundeerd worden. Gods volk heeft het Woord lief: 'Dit Woord kan mij, ofschoon ik alles mis, door Zijne smaak én hart én zinnen strelen.'

Wij moeten op het profetische Woord acht geven. Het is zeer vast, in zijn bedreigingen en in de uitvoering van de gedreigde straf op de zonde. Het zal wat zijn, als we dit naast ons neerleggen en over onze doodstaat heenstappen, als we Jezus denken aan te nemen en denken ten hemel in te gaan. En dan te moeten horen: 'Ik heb u nooit gekend'.

Dat Woord is eveneens zeer vast in de vervulling van Zijn beloften. Wat Hij beloofd heeft, zal Hij zeker doen. De Kerk verstaat het, dat de Heere altijd weer dat Woord gebruikt om te onderwijzen. Enerzijds klinkt het ons tegen: 'Uit u geen vrucht meer in der eeuwigheid', maar ook: 'Uw vrucht wordt uit Mij gevonden'. Het Woord kan dat volk zo veroordelen. Dan kan Gods kind niets eigenen, niets toepassen. Ook in de oefeningen van het leven is het geloof een gave Gods. Als de Heere dan het Woord weer opent, dan is het: 'Ik heb het Zelf uit Zijne mond gehoord. Wat sterveling zou mij schenden.' Wat is het Woord dan verkwikkend, vertroostend en onderwijzend.

Het Woord van God is zeer vast. We kunnen er mee dóór het leven en uit het leven. Het is zeer vast, ook in de leidingen die God houdt met Zijn kinderen. In de grootste smarten zijn ze in de Heere gerust. Dan komt Hij door gesloten deuren en Hij spreekt 'Vreest niet'.

De Schrift is zo duister voor ons, zo gesloten. Toch is dat Woord licht. Dat is een heilgeheim. Wie acht mag geven op dit licht, heeft iets verstaan van zijn duisternis. 'Eertijds waart gij duisternis.' God Zelf is het Licht des levens. Hij bearbeit door Zijn Geest de harten van Zijn Kerk. Hij zal Zelf het licht ontsteken in hun hart. Als de Heere het Woord gaat openen, is het een lamp, een licht, schijnend in een duistere plaats. Dan verandert de Heere in een oogwenk mijn ganse leger. Zo zal de Heere het steeds weer doen. Een mens moet aan een eind komen. In een vastgelopen weg doet Hij het Woord weer stralen in de ziel.

Eenmaal hebben Gods kinderen het Woord niet meer nodig, maar dan zullen ze de Morgenster, de Heere Jezus Christus, zien van aangezicht tot aangezicht. Dan zal de Kerk verlost zijn van de zonde en van de dood. Dan mogen ze eeuwig leven in het licht van de Morgenster. Tot aan de dood heeft de Kerk maar één ding te doen, dat is 'acht te geven op het profetisch Woord, dat zeer vast is.'

De morgenster wordt het laatst gezien, eer dat de dageraad gaat gloren. Vlak daarvoor wordt het aardedonker. We zullen de duisternis kennen, voordat het licht opgaat. Dan leren we, Wie de blinkende Morgenster is. Het is niet nodig om Christus te kennen, naar de trap en mate dat Hij ons geopenbaard wordt.

Ds. Mulder sprak ten slotte de wens uit, dat

de Heere met de afdeling Ede mag optrekken. Het stekje is geplant. Als mensen ervoor moeten zorgen, zal het snel wegwijnen. Dan is er niet méér dan wat vorm, wat samenzijn, wat godsdienst, maar dan wordt het wezen gemist. Hij wenste de ambtsdragers getrouwheid om aan het profetische Woord vast te houden. Daar komt altijd strijd op af. Maar als we vasthouden en vastgehouden worden, komt God erin mee. De gemeente werd opgeroepen te bidden voor de ambten en om getrouw op te komen. Moge de Heere in deze afdeling Zijn Koninkrijk uitbreiden. Als Hij die wonderlijke levendmaking schenkt, dan lopen er in Ede mensen in hun ongeluk. Dan zijn ze God kwijt. Dan is er een roepend en vraged volk, dat arm gemaakt wordt en arm gehouden wordt. En dat vanuit de armoede zegt: 'Heere, als ik het profetische Woord niet had, dat zeer vast is, dan zou er geen dag gaan aanlichten, en zou de Morgenster niet opgaan in mijn hart.'

Na het dankgebed liet ds. Mulder zingen Ps. 33 vers 6 en legde hij de zegen op de gemeente. Na de dienst, in de consistorie, werd de nieuwe afdeling door ds. Hogchem van Barneveld nog aan de Heere opgedragen in het gebed.

H.A. van Zetten, scriba

VERSLAG VERGADERING CLASSIS GOES OP 14 SEPTEMBER 2004 IN DE SIONKERK TE GOES

Opening

De vergadering wordt geopend door ds. G.J.N. Moens, consulent van de roepende kerk Wolphaartsdijk. Hij laat zingen Ps. 89:7, hij leest daarna Hebreë 7:22-28 en gaat voor in gebed. Hij heet iedereen hartelijk welkom, in het bijzonder de heer A. van Setten, de nieuwe evangelist van Merksem. Sinds de vorige vergadering zijn de volgende zaken te memoreren.

Overleden:

- de echtgenote van ds. H. Hofman, mevr. Hofman-Baan op 24 april;
- ouderling P. Huissen van Yerseke, op de leeftijd van 62 jaar, hij diende Yerseke 16 jaar als ouderling;
- oud-ouderling J. Butijn van Krabbedijke, hij diende de gemeente van 1949-1963, eerst 2 jaar als diaken, daarna als ouderling;
- oud-ouderling J.P. Hage van Krabbedijke, hij diende de gemeente van 1963 tot februari 2004, eerst 14 jaar als diaken, daarna als ouderling. Hij was ook 14 jaar scriba van de gemeente;
- oud-diaken G. Murre van Goes, hij diende de gemeente van 1960 tot 1994.

Gevestigd en jubileum:

- Ds. J. de Pater heeft zich als emerituspredikant gevestigd in Rilland-Bath. Hij mocht 12 september j.l. herdenken dat hij 25 jaar geleden als predikant bevestigd is.

Jubileum:

- ouderling A.J. de Kraker van 's-Gravenpolder mocht herdenken 30 jaar ambtsdrager te zijn, eerst 2 jaar diaken, daarna

ouderling.

Koninklijke onderscheiding:

- ouderling D.M. Bijl van Krabbedijke en oud-ouderling P. Geense van Rilland-Bath kregen een koninklijke onderscheiding.

Ambt neergelegd:

- diaken M.J. van der Werf, die 6 jaar diaken geweest is in Yerseke, heeft wegens verhuizing zijn ambt neergelegd.

De Heere denke de nabestaanden van hen die overleden zijn. Wat komt het ook nu weer openbaar dat we allen op reis zijn naar de eeuwigheid. En dan is het een voorrecht wanneer we in de kerk mochten dienen, maar het is groter wanneer we genade in het hart mogen hebben. Bij jubilea geve de Heere om met de weldaden in hem te mogen eindigen.

Vervolgens spreekt ds. Moens een openingswoord naar aanleiding van Hebr. 7:24: *Maar Deze, omdat Hij in der eeuwigheid blijft, heeft een onvergankelijk Priesterschap.*

Moderamen

Het moderamen wordt als volgt samengesteld: preses: ds. A. Verschuure; assessoren; ds. J.J. Tanis en ds. J.W. Verweij; scriba: ouderling S. Boogaard; quastor: ouderling L.J. Goud.

Notulen

De notulen van de vergadering van 5 april 2004 worden zonder wijzigingen vastgesteld.

Ingekomen stukken

Een lid uit één der gemeenten van de classis heeft een brief geschreven over de besteding van de diaconale gelden. Omdat dit schrijven niet via de kerkenraad ter tafel is, wordt het niet ontvankelijk verklaard. De classis is wel van mening dat de juiste besteding van de diaconale gelden een zaak is waarop we alert moeten blijven. Iedere diaconie heeft daarin haar eigen verantwoordelijkheid.

Jaarrekening 2003 van Kerkelijk Nieuws

Eén der afgevaardigden vraagt of het wel nodig is dat er een behoorlijk bedrag aan geldmiddelen aanwezig is. De voorzitter van de financiële commissie zegt dat dit saldo is ontstaan doordat de afgelopen jaren er een redelijk gunstig exploitatieresultaat was. Het bedrag is inderdaad vrij hoog, maar hiermee kunnen kostenstijgingen in de toekomst worden opgevangen, zonder dat het abonnementsgeld hoeft te worden verhoogd.

Financiële actie van het Hoornbeek College

De kerkenraden hebben recent een schrijven ontvangen van het bestuur en de directie van het Hoornbeek College met de dringende vraag te willen participeren in de financiële actie die na de zomervakantie zal starten. Een kerkenraad zou graag zien dat de classis richtlijnen zou geven hoe hier concreet gestalte aan gegeven moet worden.

Daar het in de bedoeling van het Hoornbeek College ligt om eind september of begin oktober met meer informatie te komen is de classis van mening dat we

eerst die informatie moeten afwachten. Het blijkt dat de financiële problemen vooral te maken hebben met de regionalisatie en met het feit dat het Hoornbeek college een snel groeiende school is. Het rijk geeft een vergoeding op basis van het leerlingenaantal van twee jaar geleden. Met dat geld moet het huidige leerlingenaantal worden opgevangen.

Jaarverslag aangepaste catechisatie

Van de commissie aangepaste catechisatie is het jaarverslag over het achterliggende jaar ontvangen. Er is een vraag over de catechisatiemethode. De schrijver van de gebruikte methode is predikant bij de Chr. Ger. Kerken. Volgens de catecheten bevat de methode goed, maar er is niets tegen om na te gaan of er ook materiaal beschikbaar is uit onze eigen gemeenten. Dit zal worden nagevraagd bij het Kerkelijk Bureau en bij andere classes. De Heere zegene dit werk aan de harten van onze gehandicapten.

Verslag commissie evangelisatie

De door de classis ingestelde commissie heeft voorbereidend werk gedaan om te komen tot een classicale evangelisatiecommissie Merksem. Het is de bedoeling dat deze commissie zeven leden telt, die allen ambtsdrager zullen zijn. Twee leden worden door het Deputaatschap Evangelisatie benoemd, de anderen door de classis. Daaronder zal er een werkgroep gevormd worden onder leiding van evangelist Van Setten, die hem zal bijstaan in diverse werkzaamheden. Deze werkgroep kan desgewenst kerkenraden benaderen met de vraag of zij willen zorgdragen voor vrijwilligers.

Wat betreft de financiën wordt voorgesteld dat alle gemeenten jaarlijks twee keer collecteren voor evangelisatie, één keer voor het Deputaatschap en één keer voor de post Merksem.

De classis neemt met instemming kennis van de instelling van de classicale evangelisatiecommissie Merksem. In deze commissie worden benoemd: namens het Deputaatschap Evangelisatie ds. J. Schipper en ouderling K.H. de Heer, en namens de classis de ouderlingen J.W. van de Graaf, S. Maljaars, L. Moerland, A. de Pater en P. van Vijven.

Over de financiën vindt een uitvoerige discussie plaats. Een afgevaardigde vraagt of het niet beter is dat alle gelden afgedragen worden aan het Deputaatschap. Moeten we niet oppassen dat er verschillende geldstromen gaan lopen? Daar staat tegenover dat het juist het beleid is van het Deputaatschap Evangelisatie om de gemeenten meer bij het evangelisatiewerk te betrekken en dit ook gestalte te geven door de gemeenten uit de betrokken classis voor de evangelisatiepost te laten collecteren. De voorzitter van de classiscommissie wijst erop dat het een goede zaak zou zijn wanneer we bij de collecten toch de naam van de evangelisatiepost Merksem vermelden. De classis is van mening dat nadere bezinning nodig wat betreft de financiële kant van de zaak. Enkele artikelen van het voorgestelde reglement behoeven een nadere doorden-

king, dan wel toelichting van de kant van het Deputaatschap. Dit zal aan het Deputaatschap worden megedeeld.

Vervolgens vertelt evangelist Van Setten iets over zijn eerste werkzaamheden. Hij is met zijn gezin gaan wonen in Schoten, ongeveer 5 minuten fietsen van de evangelisatiepost in Merksem. Iedere zondag zijn 30 à 35 bezoekers aanwezig, soms ook meer. Op dit moment wordt vooral het beleid voor de komende tijd bepaald. Er zal worden gefolderd, catechisaties en bijbelstudies gehouden, verder wordt er gekeken of er een inloophuis kan worden gerealiseerd. Evangelist Van Setten hoopt het zaad van Gods Woord te zaaien; hij vraagt om gebed of de Heere deze arbeid wil zegenen. De preses wenst hem Gods onmisbare zegen toe in dit moeilijke werk. De voorbereidende commissie wordt hartelijk dank gezegd voor het verrichte werk en de beroemde evangelisatiecommissie wordt wijsheid, sterkte en de onmisbare zegen des Heeren toegewenst.

Rondvraag

Een kerkenraad vraagt of er in De Saambinder ook voor de jongeren in de gemeente wat meer geschreven zou kunnen worden. De classis bespreekt deze vraag. Er

wordt op gewezen dat met name het jeugdblad Daniël artikelen bevat voor de jongeren. Ook dat het boekje "Louter genade" in opdracht van de Generale Synode voor de jeugd is herschreven. De classis is van mening dat we als vergadering hier geen uitspraak moeten doen, maar dat het uiteraard de kerkenraad vrij staat om zelf een brief te schrijven naar de redactie van De Saambinder.

Aanwijzing roepende kerk

De kerkenraad van Yerseke wordt aangewezen als roepende kerk om de classis samen te roepen op D.V. maandag 17 januari 2005, om 19.00 uur in de Sionkerk te Goes.

Sluiting

De preses dankt de afgevaardigden voor de wijze waarop we mochten vergaderen en de roepende kerk, alsook de koster van Goes voor het gedane werk. Hij wenst een ieder toe een plaats te mogen ontvangen aan de voeten van die grote Profeet, hoogste Koning en eeuwige Priester. De preses zoekt ouderling A. de Witte van Wolphaartsdijk te eindigen. Deze voldoet hieraan door te laten zingen Ps. 81:12 en dankgebed, waarna de preses de vergadering sluit.

S. Boogaard, scriba

Bundel levensschetsen van de evangelisten J. van de Panne en D.P. Polder, ds. H. Kievit, oefenaar M. Remijn, ds. A. van der Horst, ds. L. Kieboom en ds. J.C. van Ravenswaay (235 blz., € 18,50).

Bij bestelling van 5 of meer boeken worden geen verzendkosten in rekening gebracht. Wie deze boeken bij de evangelisatie koopt, steunt daarmee dit werk!

STROOIDAG ENSCHEDE

Evenals in voorgaande jaren zal ook D.V. in december a.s. een Kerstzangavond in Enschede worden gehouden, uitgaande van de "Evangelisatiecommissie van de Gereformeerde Gemeente Enschede". Naast veel (samen)zang en muziek zal er een meditatie worden verzorgd door ds. D.W. Tuinier.

Om aan deze avond zoveel mogelijk bekendheid te geven, is het de bedoeling geheel Enschede van een uitnodiging en een Kerstfolder te voorzien. Het gaat om zo'n 60.000 uitnodigingen, waarvoor ruim 200 mensen nodig zijn. Wij vragen dan ook vrijwilligers. Mogen wij, net als voorgaande jaren, weer op jouw en uw hulp rekenen? Laat ook nu het Kerstevangelie weer klinken in een volle kerk!

U/jij bent op 11 en/of 18 december a.s. om 9.00 uur welkom in de kerk van de Geref. Gemeente te Enschede, Weerseloseweg 13. Stel ons wel z.s.m. op de hoogte van: naam, adres, tel.nr. en het aantal personen. Dit kunt u doen door te mailen (jaghaase@klijksafe.nl), te schrijven (J.A.G. Haase, Veeneslagen 17, 7463 AB Rijssen) of te bellen (0548-51 89 86).

ZANGAVONDEN

Veenendaal

De Ring Midden van de Bond van zangverenigingen van de Gereformeerde Gemeenten organiseert op D.V. **zaterdag 6 november** a.s. een koor- en samenzangavond in de Adventkerk te Veenendaal, Vijftien Morgen 51. Aanvang: 19.30 uur.

Medewerking verlenen: het jongerenkoor "Jubilate" uit Dordrecht, de gemengde koren "Psalmzingt den Heere" uit Waarder en "Sursum Corda" uit Zeist, het jeugdkoor "De Rehobothzangers" uit Zeist en het gemengd koor "Deo Favente" uit Bodegraven.

Er is een collecte t.b.v. het Deputaatschap Evangelisatie van de Geref. Gemeenten.

Dordrecht

D.V. **vrijdag 12 november a.s.** zal er een jubileumzangavond worden gehouden in de Augustijnenkerk te Dordrecht, Voorstraat hoek Steegversloot, i.v.m. het 40-jarig bestaan van ons gemengd koor "Vox Humana" en het 35-jarig bestaan van ons kinderkoor Hosanna", beide uitgaande van de Geref. Gemeente te Dordrecht. Aanvang: 20.00 uur.

Een en ander zal worden afgewisseld door panfluit en piano. De meditatie zal worden verzorgd door ds. P. Mulder.

Berichten

ZEEUWSE ZENDINGS-DAG

Op D.V. **zaterdag 20 november 2004** hopen de zendingscommissies van de Gereformeerde Gemeenten in Zeeland voor de 42e keer hun jaarlijkse zendingdag te houden. Deze zal plaatsvinden in de "Sionkerk", L. de Coligny laan 177, Goes. In de middagbijeenkomst, **aanvang 15.00 uur**, hopen het woord te voeren: ds. J.J. van Eckerfeld (opening), Willemien van Schot-horst (verhaal voor de kinderen) en Paul Velthove (ex-zendingsmedewerker). Natuurlijk worden ook de gelden overhandigd die verzameld werden met het ophalen van de vele kilo's oud papier. De overhandiging daarvan zal dit keer plaatsvinden door schoolkinderen uit Borssele. Hoeveel geld?...!! Dat hoort u dan!

De avondbijeenkomst, **aanvang 19.00 uur**, zal worden geopend door ds. G.J.N. Moens. Ds. J. Driessen zal een meditatie houden. Het mannenkoor "De Lofzang" uit Goes zal enkele liederen ten gehore brengen.

Zowel 's middags als 's avonds zal er een collecte voor de zending worden gehouden. Natuurlijk krijgt u gelegenheid om uw meegebrachte brood tussen de bijeenkomsten te nuttigen in de grote zaal van de kerk. Voor koffie en thee wordt gezorgd. We hopen vele jonge en oudere zendingsvrienden en -vriendinnen te ontmoeten!

BOEKVERKOOP EVANGELISATIE

In een korte bijbeltekst liggen soms vele lessen. Dit blijkt uit de meditatie in de

zojuist verschenen bundel "Zo gij Zijn stem dan heden hoort", geschreven door ds. L. Vogelaar en ds. C. Vogelaar. Daarin wordt vanuit het rijke onderwijs in de Schrift voortdurend gewezen op de noodzaak van bekering, Gods leidingen met Zijn kinderen en de onnaspeurlijke rijkdom van Christus' werk. De prijs van deze bundel is slechts € 12,50. Het Deputaatschap voor de Evangelisatie geeft dit boek uit. De opbrengst daarvan is dan ook geheel voor het Evangelisatiewerk. Gaat de nood van ons land en volk, van zoveel mensen die nauwelijks meer iets van Gods Woord weten, u aan het hart? In ons blad De Evangelist kunt u lezen dat extra inkomsten heel hard nodig zijn: we hebben nieuwe evangelisten mogen aanstellen voor Merksem en Leeuwarden en er zijn gebouwen aangekocht in Leeuwarden, Heerhugowaard en Rotterdam-Charlois.

Bestelmogelijkheden: via uw kerkenraad of evangelisatiecommissie (zij hebben posters en een intekenlijst ontvangen; de bezorgers van De Evangelist komen met die lijst langs de deur), via de Bijbelwinkels in Tilburg (tel. 013-4557382) of Amsterdam (tel. 020-6227742) of via e-mail: aeschouten@klijksafe.nl.

Langs dezelfde weg kunnen ook twee andere boeken besteld worden:

- "Geroepen in de nacht" (over het leven van Samuël), door J. van 't Hul (190 blz., € 10,-);
- "Blaast de bazuin", door L. Vogelaar.

Goes

Op D.V. zaterdag 13 november 2004 is er een jubileumzangavond t.g.v. het 50-jarig bestaan van het gemengd koor "Asaf" uit Goes, in de Ned. Herv. Kerk in Kapelle. Aanvang: 19.30 uur. Hieraan werken mee: het jubilerende koor "Asaf" en het ref. ensemble Convocare uit Kapelle. Opening door: ds. G.J.N. Moens, sluiting door: ouderling L. Moerland.

H.I. Ambacht

Op D.V. zaterdag 13 november a.s. zal er een koor- en samenzangavond gehouden worden in de Petrakerk te H.I. Ambacht, Kerkstraat 10.

Medewerking wordt verleend door: het meisjeskoor "Sjaloom" uit H.I. Ambacht, het jeugdkoor "Comt nu met Sangh" uit Ridderkerk en het gemengd koor "Harpe Davids" uit Hardinxveld-Giessendam.

De opening en de sluiting zal verzorgd worden door een ouderling.

Er zal een collecte worden gehouden voor het evangelisatiewerk binnen onze gemeenten. Aanvang: 19.30 uur.

GEEN ABONNEE VAN DANIËL?

Daniël is het jongerenblad van de Geref. Gemeenten. Een jongerenblad dat anders wil zijn. Als u nu abonnee van Daniël wordt ontvangt u de laatste nummers van dit jaar gratis, inclusief de folder Zomerkampen 2005. Bovendien maakt u in januari direct kennis met de nieuwe vormgeving.

Daniël is een jongerenblad dat probeert vanuit de Bijbel antwoorden te geven op vragen van jongeren. Het stelt onderwerpen aan de orde die jongeren bezighouden. Tegelijk wil Daniël ook een handreiking bieden voor ouders. Belangrijker is echter dat het in Daniël vooral gaat over wat de Heere in Zijn Woord zegt.

Nog geen abonnement? Voor slechts € 23,- per jaar valt Daniël binnenkort ook bij u op de mat.

Sandor van Leeuwen
jeugdwerkadviseur +16

Ja, ik word abonnee van Daniël en ontvang het blad de rest van dit jaar gratis.

Naam:

Adres:

Postcode:

Woonplaats:

Rekeningnr.:

Datum:

Handtekening:

Opsturen naar:

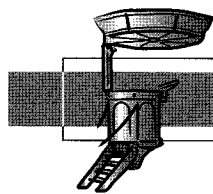
Jeugdbond Geref. Gemeenten, postbus
79, 3440 AB Woerden, info@jbgg.nl

INSTRUCTIEVE MIDDAG VOGG, AFD. WEST

D.V. zaterdag 13 november a.s. kunnen de leden van de Vereniging van organisten der Geref. Gemeenten (VOGG), afd. West, twee orgels in Papendrecht bezoeken en bespelen. Om 13.30 uur worden we verwacht in de Sionskerk (Rubensstraat 35), waarin zich een orgel van Pels van Leeuwen bevindt en om ongeveer 15.00 uur in de Grote Kerk (Kerkbuurt 80) voor een instrument van Steinmeyer. Onze gastheer zal ons demonstreren en toelichten hoe we moeten omgaan met deze twee totaal verschillende instrumenten. Na uitleg, voor u de test! Daarom een instructieve middag met als titel: "Hoe bespeel ik twee verschillende orgels?"

WILLEM TEELINCK AVOND

De stichting StoKosmos hoopt op D.V. **dinsdag 16 november a.s.** een avond te houden over de bekende Nadere Reformator **ds. Willem Teelinck** (1579-1629). Het thema van deze avond is: Willem Teelinck, vader van de Nadere Reformatie. De inleiding zal worden verzorgd door prof. dr. A. de Reuver, die zal ingaan op het leven en werk, alsmede op de blijvende betekenis van deze eerste Nadere Reformator. Het muzikale deel is in handen van het kamerkoor Chantez a Dieu. Door de gedeputeerde van cultuur, drs. H. van Waveren, zal een korte openingslezing worden uitgesproken. De avond vindt plaats in de Nieuwe Kerk (onder de Lange Jan) van Middelburg en begint om 19.30 uur. De toegang is gratis.

Predikbeurten

ZONDAG 7 NOVEMBER 2004

Aagtekerke 19.00 uur ds. C. Harinck; Aalburg 9.30 en 18.00 uur ds. W.J. Karels; Aalst 14.30 uur ds. W.J. Karels; Alblasserdam 9.30 en 16.30 uur leesdienst; Almelo 15.00 uur ds. Schreuder; Alphen aan den Rijn 15.00 uur ds. A.B. van der Heiden; Amersfoort 9.30 en 16.30 uur leesdienst; Apeldoorn 10.00 en 17.00 uur ds. Meeuse; Arnhem 10.00 uur ds. Kattenberg en 16.00 uur leesdienst; Barendrecht (in CGK; Voordijk 252) 13.30 en 19.00 uur leesdienst; Barneveld 9.30 en 19.00 uur ds. Hogchem; Beekbergen 19.00 uur ds. Schot; Benthuizen 9.30 en 18.00 uur ds. A.B. van der Heiden; Boskoop 9.30 en 16.30 uur ds. Golverdingen; Breda 15.30 uur ds. P. Mulder; Capelle a/d IJssel-Middelwatering 10.00 en 16.30 uur leesdienst; Capelle a/d IJssel-West 10.00 en 17.00 uur leesdienst; De Valk-Wekerom 9.30 en 19.00 uur ds. Van Boven; Deventer 18.00 uur ds. J. Karels; Dirksland 10.00 en 18.00 uur ds. P. Blok; Doetinchem 9.30 uur ds. J. Karels; Dordrecht (Pauluskerk, Nassauweg) 10.00 en 18.30 uur ds. P. Mulder; Drachten 9.30 en 19.00 uur ds. Hoogerland; Ede (Noorderkerk, Amsterdamseweg 9) 12.00 uur ds. Sonneveld en 19.00 uur leesdienst; Elspeet 10.00 en 18.30 uur ds. Vermeij; Emmeloord 18.30 uur ds. Kleppe; Enter 18.00 uur ds. Tuinier; Ermelo 9.30 en 18.30 uur ds. L. Blok; Genemuiden 9.30 en 15.30 uur ds. Hakvoort; Goes 9.30 uur en 18.00 uur ds. Moens en 14.00 uur leesdienst; Gorinchem 14.30 uur ds. Melis; Gouda 9.30 en 16.30 uur ds. Boogaard; Goudswaard 14.30 uur ds. Van Krimpen; 's Gravenhage 10.00 en 16.30 uur ds. Driessen; 's Gravenpolder 9.30 uur en 18.00 uur ds. Schipper en 14.00 uur lees-

dienst; 's Gravenzande 9.30 en 15.30 uur stud. Van Belzen; Haamstede 10.00 uur ds. Gunst; Hardinxveld-Giessendam 9.30 en 18.00 uur ds. J. Baaijens; Hellevoetsluis 10.00 (H.A.) en 18.00 uur ds. De Wit; Hendrik-Ido-Ambacht 10.00 uur ds. B. van der Heiden; Hoofddorp 18.30 uur ds. Neele; Hoogeveen 19.00 uur ds. Silfhout; Houten 11.00 en 17.00 uur ds. Van der Net; Kampen 9.30 en 15.00 uur ds. Silfhout; Kapelle-Biezeling 9.30, 14.00 en 18.00 uur leesdienst; Klaaswaal 9.30 en 18.00 uur leesdienst; Kootwijkerbroek 10.00 en 19.00 uur ds. Beens; Kortgene (Herv. Kerk) 14.00 ds. Verweij en 18.30 uur ds. Tanis; Krabbendijke 9.30 uur ds. Verschuure en 14.00 en 18.00 uur leesdienst; Krimpen a/d IJssel 10.00 en 16.30 uur ds. Verhoef; Lisse 10.00 en 16.00 uur ds. Neele; Meliskerke 9.30 en 14.30 uur ds. C. Harinck; Middelburg-Centrum 9.30 uur en 18.30 uur (H.D.) ds. De Heer en 14.00 uur leesdienst; Middelburg-Zuid 9.30 uur en 18.30 uur ds. Van Gelder en 14.00 uur leesdienst; Moerkapelle 9.30 uur ds. Bac (doventolk); Naaldwijk 19.00 uur stud. Van Belzen; Nieuw Beijerland 9.30 en 18.00 uur leesdienst; Nieuwdorp 14.30 uur ds. Van Gelder; Nieuwer ter Aa 19.00 uur ds. Van der Net; Nieuwerkerk (kerk Ooststraat) 9.00 en 15.30 uur leesdienst; Nijkerk 9.30 en 18.30 uur ds. Mouw; Nunspeet 9.30 en 15.00 uur (H.D.) ds. Schot; Oostburg 15.00 uur stud. Van Manen; Oosterend-Textel 10.00 en 18.00 uur ds. Van Dijk; Oostkapelle 18.30 uur ds. Vreugdenhil; Oostvoorne 15.30 uur ds. De Wit; Opheusden 10.00 (H.A.) en 18.30 uur ds. G. Pater; Oud Beijerland 9.30 en 18.00 uur ds. Van Krimpen; Poederoyen 14.30 uur ds. M. Karens; Poortvliet 14.30 uur ds. De Jongste;

Rhenen (kerk: Kon. Elisabethplantsoen) 12.00 en 18.30 uur ds. Veenendaal; Ridderkerk 9.30 en 17.00 uur ds. Mijnders; Ridderkerk-Slikkerveer 10.00 en 16.30 uur ds. Terlouw; Rijssen-Noord 9.30 uur en 18.30 uur (H.D.) ds. Van Dieren en 14.30 uur leesdienst; Rijssen-West 9.30 uur ds. Mol en 15.00 uur ds. Van Dieren; Rijssen-Zuid 9.30 uur en 18.30 uur ds. Schreuder en 14.30 uur leesdienst; Rilland-Bath 14.00 uur ds. Schipper; Rotterdam-Alexanderpolder 16.00 uur ds. B. van der Heiden; Rotterdam-Centrum 15.30 uur ds. W. Harinck; Rotterdam-Zuidwijk 10.00 uur ds. Moerkerken; Scherpenisse 9.30 uur en 18.30 uur ds. Brugge en 14.00 uur leesdienst; Scheveningen 10.00 en 17.00 uur ds. Zippro; Soest 9.30 uur ds. Kleppe en 15.00 uur ds. L. Blok; Stolwijk 10.00 uur ds. Paul; Terneuzen 10.00 en 18.30 uur stud. Van Manen; Terwolde-De Vecht 9.30 en 14.30 uur ds. Tuinier; Tholen 10.00 uur en 18.30 uur ds. De Jongste en 14.30 uur leesdienst; Tricht-Geldermalsen 10.00 (H.A.) en 18.30 uur ds. Van Ekeveld; Uddel 10.00 en 18.30 uur leesdienst; Urk 10.00 en 17.00 uur ds. Bakker; Utrecht 10.00 en 16.00 uur ds. Visscher; Veen 9.30 en 18.00 uur ds. Melis; Veenendaal 9.30 en 17.00 uur ds. Sonnevelt; Vlaardingen 17.30 uur ds. Paul; Vlissingen 9.30 en 16.00 uur ds. Vreugdenhil; Waarde 9.30 en 18.00 uur ds. Hofman en 14.00 uur leesdienst; Waardenburg 10.00 en 18.30 uur ds. Mondria; Wageningen 10.00 en 18.30 uur ds. F. Mulder; Werkendam 10.00 en 18.00 uur ds. M. Karens; Westkapelle 14.00 uur ds. De Heer; Woerden 10.00 en 18.30 uur ds. W. Harinck; Yerseke 9.30 uur en 18.00 uur ds. Verweij en 14.00 uur leesdienst; Zaandam 16.30 uur ds. Kattenberg; Zeist 10.00 en 18.30 uur leesdienst; Zoetermeer 19.00 uur ds. Clements; Zwijndrecht 16.30 uur ds. Van Aalst.

MAANDAG 8 NOVEMBER 2004

Kootwijkerbroek 19.30 uur ds. Verhoef.

DINSDAG 9 NOVEMBER 2004

Naaldwijk 19.45 uur ds. Mondria; Nijkerk 19.30 uur ds. Verhoef; Wierden 15.00 en 19.30 uur ds. Hakvoort.

WOENSDAG 10 NOVEMBER 2004 (DANKDAG)

Almelo 15.00 en 19.30 uur ds. Tuinier; Alphen aan den Rijn 15.00 en 19.30 uur ds. Hakvoort; Dirksland 10.00 en 19.00 uur ds. Verweij; Goudswaard 9.30, 15.00 en 19.30 uur ds. De Wit; Hilversum 14.30 en 19.45 uur ds. Visscher; Hoofddorp 10.00 en 16.00 uur ds. Boogaard; Hoogvliet 15.00 en 19.45 uur ds. Silfhout; Leerdam 10.00, 14.30 en 19.30 uur ds. M. Karens; Meeuwen 9.30, 14.30 en 19.30 uur ds. W.J. Karels; Melissant 14.30 en 19.30 uur ds. Schipper; Middelharnis 9.30 en 14.30 uur ds. Brugge en 19.00 uur ds. Gunst;

Ooltgensplaat 14.30 en 19.00 uur ds. De Jongste; Opheusden 10.00 en 19.00 uur ds. G. Pater; Ouddorp 14.30 en 19.00 uur ds. Mondria; Putterhoek 14.30 en 19.30 uur ds. B. van der Heiden; Rhenen (kerk: Kon. Elisabethplantsoen) 14.30 en 19.30 uur ds. Veenendaal; Rotterdam-Zuidwijk 15.00 en 19.45 uur ds. Kattenberg; Stad a/h Haringvliet 15.00 uur ds. Van Ekeveld en 19.30 uur ds. Brugge; Utrecht 14.30 en 20.00 uur ds. Van der Net; Vlaardingen 15.00 en 19.30 uur ds. Meeuse; Westzaan 15.00 en 19.30 uur ds. Schot; Zaandam 14.30 en 19.30 uur ds. Hoogerland; Zwijndrecht 14.30 en 19.30 uur ds. Van Krimpen.

WOENSDAG 10 NOVEMBER

Brakel 19.30 uur ds. F. Mulder; Gorinchem 19.30 uur ds. A.B. van der Heiden Krabbendijke 14.45 uur ds. Verschuure (huw.bev.); Poortvliet 19.30 uur ds. Tanis; Rijssen-Zuid 19.30 uur ds. Schreuder; Scherpenzeel 19.30 uur ds. Verhoef; Soest 19.30 uur ds. Melis; Zoetermeer 19.30 uur ds. Van Gelder; Zwolle 19.30 uur stud. Van Belzen.

DONDERDAG 11 NOVEMBER 2004

Bodegraven 19.30 uur ds. Schreuder; Capelle a/d IJssel-Middelwatering 19.45 uur ds. Silfhout (bijbellezing); Capelle a/d IJssel-West 19.45 uur ds. Mondria; Delft 19.30 uur ds. Van Ekeveld; Dinteloord 10.00 en 19.00 uur ds. Brugge (dankdag); Kampen 19.30 uur ds. Van Dieren; Kootwijkerbroek 14.00 uur ds. Beens (huw.bev.); Krimpen a/d IJssel 19.30 uur ds. Schot; Ridderkerk 19.30 uur ds. Verhoef; Ridderkerk-Slikkerveer 19.30 uur ds. Van der Net; Rotterdam-IJsselmonde 19.30 uur ds. Schipper.

ZATERDAG 13 NOVEMBER 2004

Scherpenzeel 15.00 uur ds. Visscher (dovendienst).

EVANGELISATIESAMENKOMSTEN

Alkmaar:

Evangelist G. Baan; kerkgebouw 't Wuiver 2-a, Oudorp NH, gem. Alkmaar; diensten iedere zondag om 10.00 en 17.00 uur.

Amsterdam:

Evangelist J. Krijgsman; kerkgebouw Bij Simon de Looier, Looiersgracht 70. Samenkomsten iedere zondag 10.30 en 17.00 uur.

U bent hartelijk welkom in onze evangelisatiepost van dinsdag t/m zaterdag tussen 10.00 - 16.00 uur!

Emmen:

Evangelist C. van Drunen; kerkgebouw Prinsesselaan 6-I te Emmen; diensten iedere zondag om 9.30 en 15.30 uur.

Leeuwarden:

Vacant; kerkgebouw Achter de Hoven 2-c; diensten iedere zondag om 9.30 en 16.00 uur. Zondag 7 november 9.30 uur evang. G. van de Breevaart en **15.30 uur** ds. G. Hoogerland.

Merksem:

Evangelist A. van Setten; Prot. Kerk, Oude Barrelei 64; diensten iedere zondag om 10.00 en 17.00 uur.

Tilburg:

Evangelist H.J. van den Boogaart; kerkgebouw Offenbachstraat 105-107. Diensten iedere zondag om 10.00 en 18.30 uur.

U bent hartelijk welkom in de BIJBEL-winkel van dinsdag t/m zaterdag, tussen 10.00 en 17.00 uur. Offenbachstraat 107.

Advertenties

**'n helder geluid
zuiver Lagarde!**

De geluidssystemen van Lagarde.
helder en krachtig. Je hoort verder niets.
Bel (0341) 37 57 57 voor meer informatie.

Uitgesneden teksten div. modellen
G. v.d. Dikkenberg, Munnikenweg 11,
3905 MD Veenendaal, tel. 0318-540252

Harkes
Begrafenissen

Berkenbroek 7
2811 NZ Reeuwijk
tel. 0182 - 30 04 23

Dag en nacht bereikbaar

*Wij verzorgen
alleen begrafenissen*

**SFEERVOL,
NATUURLIJK**

KROON
NATUURSTEEN

VLOEREN - TRAPPEN - GEVELS
Energieweg 8c • 4231 DJ Meerkerk
Tel. +31(0)183-354225 • Fax +31(0)183-354375
www.kroonnatuursteen.nl • email: info@kroonnatuursteen.nl
openingstijden showroom: di-vr: 09.30-17.00 uur, za 09.30-15.00 uur

AVONDMAAL-SERVIEZEN
Uit voorraad of naar tekening.
Schoonhovens Silverhuys B.V.
Postbus 35, 2870 AA Schoonhoven,
Telefoon 0182 - 382614.

NIEUW JEUGDBOEK

De Drie... en de Scooterbende
Louise van den Berge-Goutwaard

BEZOEK ONZE WINKEL! € 10,50

Louise wordt achterna gezeten door een jongen op een scooter. Ze durft op den duur niet meer alleen over straat. Er wordt ook van alles vernield in Noordkerke. Haar vrienden Tim en Niels proberen haar te helpen, maar lukt het hen hier een eind aan te maken? Eerder verscheen 'De Drie... en de bende van de Sjacheraar'.

Verantwoorde SPANNING!
Leeftijdsgroep: 10 jaar en ouder
ANDERE DELEN IN VOORBEREIDING!!!

NIEUW

Boekhandel/uitgeverij 'de Ramshoorn'
Tel: 0113-221909
ook verkrijgbaar bij uw boekhandel

Christelijke begrafenisverzorging
De Bruijn

Voor een meer eervolle begrafenisverzorging in de provincie Utrecht en de regio's Gouda en Hilversum.
Tel. 0346-281711.
Dag en nacht bereikbaar. (Geen crematies).

BOEKEN EN MUZIEK
VAN DER BOOM
Voorstraat 41 - 3245 BG Sommelsdijk
Tel. (0187) 482614 - Fax (0187) 484520

JOHANNUS - CONTENT - DOMUS

ma gesloten
di - vr 09.00 - 12.00 / 13.30 - 17.30
vr avond 18.30 - 21.00
za 09.30 - 12.00 / 13.30 - 17.00
ruime collectie bladmuziek (ook klavier) en CD's

**ORGELCENTRUM
ANDANTE**
A. van Ostadelaan 35
3904 TJ Veenendaal
Tel: 0318 - 505063
Fax: 0318 - 505861
info@andanteorgels.nl
www.andanteorgels.nl

DE SPECIALIST IN HUISKAMER- EN KERKORGELS

**BARNEVELDSE
BEGRAFENISVERENIGING**
Voor een eervolle, eenvoudige verzorging van begrafenissen in Barneveld en omstreken.

- geen CREMATIE
- eigen personeel
- vervoer van en naar alle plaatsen
- dag en nacht te ontbieden
- levering van grafstenen
- opgave van lidmaatschap

J. de Groot b.g.g.: G. de Groot
Barnseweg 87 J.H.D. Vermeulenstraat 5
3771 RN 3774 JW
Barneveld Kootwijkerbroek
Tel.: 0342-490728 Tel.: 0342-441812

Eén telefoontje...

...en u bereikt het brede thuiszorgpakket van Agathos Thuiszorg: ■ Huishoudelijke verzorging
■ Lichamelijke verzorging ■ Verpleging
■ Psychosociale zorg ■ BKG Kraamzorg
Heeft u een zorgvraag? Bel 010 264 07 77.

Agathos
THUISZORG

Wormerhoek 14g - Postbus 151 - 2900 AD Capelle aan den IJssel
Tel: 010 264 07 77 - Fax: 010 264 07 79
E-mail: info@agathos-thuiszorg.nl
Website: www.agathos-thuiszorg.nl

Thuiszorg met een eigen kleur

Nu intekenen!!

Jacobus Durham

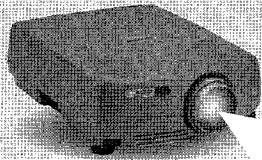
Verklaring over de openbaring van Johannes

Dit standaardwerk zal D.V. december 2004 verschijnen in 3 forse delen. Het geheel is overgezet in de huidige spelling vanuit de eerste druk in de Nederlandse vertaling van 1745 door Dhr. J.A. Bunt.

Inhoud:
Deel 1: Voorwoorden en inleidingen en verklaring van de hoofdstukken 1 t/m 10.
Deel 2: Verklaring van de hoofdstukken 11 t/m 22 en een korte schets van de schakel van het gehele Boek der Openbaring van Johannes.
Deel 3: Enige Godgeleerde verhandelingen, dienende tot verklaring, verdediging en bevestiging van veel gewichtige heilige waarheden die voorkomen in het Boek der Openbaring van Johannes. Verder staan in dit deel verschillende verhandelingen o.a. over de bekering, de natuur en het onderscheid tussen de zaligmakende en de algemene genade, de uitbreiding der verdienste van Christus en of deze een voldoening is voor alle mensen.
Tenslotte treft u een register aan met de voornaamste waarheden in het gehele werk.

Totaal ca. 1680 pag. Intekenprijs tot 1-1-2005 € 135,00
Daarna wordt de prijs € 149,50

Boekhandel R. van der Meijden
Nedereindsestraat 7 - 4041 XE Kesteren
Tel. 0488-482226 (Bgg. 0488-482134)
's Maandags gesloten

Voor kerkenraden, verenigingen, commissies enz. heeft het Deputaatschap Evangelisatie een informatieve presentatie over het evangelisatiewerk in Nederland en België. Onze voorlichter komt graag bij u langs (ook overdag).

- *Nederland en de geestelijke nood van onze naaste*
- *Het werk van onze evangelisten*
- *Noodzaak van evangelisatie*

DIA-PRESENTATIE EVANGELISATIEWERK

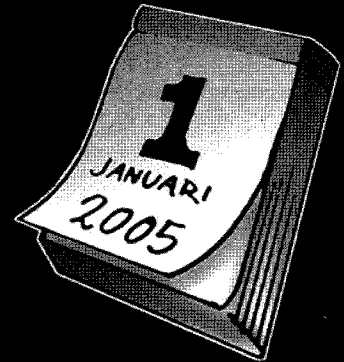
DEPUTAATSCHAP EVANGELISATIE
GEREGULEERDE GEMEENTEN

Voorlichter dhr. C.W. van Haften: 0341-253588

Te huur **ruime vakantiewoning** in **Zuid-Alberta, Canada**, omgeving van Lethbridge. Prachtig gelegen, uitzicht op rivier, prairie en Rocky Mountains, dichtbij dorp en kerken. Voor inlichtingen 00-1403-553-4023. Hollands sprekend.

Kerktelefoon?

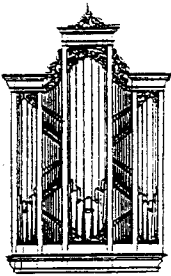
Op 1 januari de draad kwijt!

Zorg dat u het niet mist. Vanaf 1 januari 2005 is er een betaalbaar alternatief: **draadloze kerktelefoon**. Informeer nu naar de mogelijkheden. Pak de draad op en bel: **0341-375757**.

Orgelmakerij Boogaard

Gravenstraat 4
7461 TN RIJSSEN
Telefoon 0548-521637
Telefax 0548-544904

Nieuwbouw-Restauratie-Stem- en onderhoudswerk.

Werkendam-Boekenmarkt

op D.V. 6 november
in de Bron, Kerkstraat 3.
(Theologie, romans, kinderboeken enz.)
Tijd: 10.00 uur tot 15.00 uur.
Info: P. Helder, 0318-543570.

Vakantie op Texel

6 persoons, vrijstaand

Bungalowpark
"De Verrassing"

Oosterend - Texel

Rust en ruimte,
alle jaargetijden,
in eigen sfeer.

Kom op vakantie in onze (luxe en vrijstaande) bungalows, ook deelweken zijn mogelijk. Bel voor de brochure met foto's en prijzen.

Kerstvakantie: nog enkele plaatsen vrij!

Reserveer nu, bel 0222 31 83 91

RST

Zorgverlener

KRAAMZORG

THUISZORG

RST Zorgverleners.
600 zorgverleners staan voor u klaar!
Voor identiteit en kwaliteit.

Bel voor informatie over kraamzorg, wijkzorg, gespecialiseerde verzorging, verpleging, (huishoudelijke) verzorging: 0342 - 42 23 24. Of wordt zelf RST Zorgverlener! Reageer op: 0342 - 40 54 65 of info@rstzorg.nl.

Identiteit
Kwaliteit!

Tel (0342) 42 23 24

Burg. Kuntzelaan 27-a • Postbus 154
3770 AD Barneveld • Fax (0342) 42 25 50
www.rstzorg.nl • E-mail: info@rstzorg.nl

ZOJUIST VERSCHENEN: UIT DE OPPERZAAL

Ds. P. Blok

DEEL 3

Ds. P. Blok neemt ons voor de derde keer mee naar de opperzaal waar de dichter begeerde en beleefde: "De lofzang is in stilheid tot U, o God."

Ontmoetingen met het volk van God en gedachten over de wonderlijke wijze waarop de Heere werkt in de harten van zondige Adamskinderen worden ons meegegeven tot lering en - mocht het zijn - tot bekering.

Ds. Blok wijst erop dat de vele tegenstelling in leer en leven, die ons vaak bezighouden, het werk zijn van de vorst der duisternis. Het is zijn wens dat wij mogen luisteren naar Asafs liefdevolle uitroep: "O mijn volk, neem mijn leer ter ore, neigt ulieder oor tot de redenen mijns monds."

Geb. 125 blz.

9.50

verkrijgbaar bij de boekhandel

DEEL 3
Uit de
OPPERZAAL

DS. P. BLOK

Speciaal voor
ouderen en
slechtzienden
is een duidelijk
lettertype
gebruikt.

Ook deel 1 en 2
zijn weer
leverbaar!

Uitgeverij Boekhandel

Gebr. Koster

Nairacstraat 17, Barneveld
Tel. (0342) 41 69 86

Boeder Scherpenzeel

AMBTSKLEDING

Kostuums: 2 en 3 delig zwart - grijs - e.a.
 Preekjassen ~ Jacquets ~ Pantalons
 Streepjassen ~ Overhemden ~
 Stropdassen ~ Sokken ~ Overjassen
 Hoeden ~ Schoenen

Winkel:
 Dorpsstraat 229, 3925 KC Scherpenzeel
 Telefoon 033-2778899 / 033-2778068

Op afspraak ook Service aan huis!
 M 06 5321 5334

Van BOEKHANDEL & UITGEVERIJ
Horsen bv

DORPSSTRAAT 100 - 3881 BE PUTTEN
 Tel. 0341 36 22 77 Fax 0341 36 20 77

Statenbijbels - Huisbijbels - Kinderbijbels
 Kerkbijbels (alles Statenvertaling)
 Theologische werken - Dagboeken
 Bijbel- en Catechismusverklaringen
 Leesboeken voor jong en oud
 Voordeelaanbiedingen
 Tweedehands en Antiquarisch
 Psalm- en Muziekboeken
 Bladmuziek (noten en klavarskribo)
 CD's en Musicassettes
 Boeken- en CD-bonnen
 Wens- en Gelegenheidskaarten

**IN LIEFDEVOLLE
 HERINNERING...**

Uw gedachten over een uniek gedenkteken geven
 wij gestalte in natuursteen. Vraag naar het
 fotoboek met vele voorbeelden.

Grafgedenktekens
 Zandee & de Kuijper

Goes: Rotonde Ringbaan-West
 Telefoon (0113) 216555
 Middelburg: Arnesteinweg 40
 Telefoon (0118) 612579
 Zoetermeer: Argonstraat 66
 Industrieterrain Lansinghage
 Telefoon (079) 3615010

Email: info@grafgedenktekens.nl

**KLASSE
 MAAKT ONDERSCHIED**

Stolk Orgels
 is hoofddealer van:
**Johannus - Eminent
 Domus - Ahlborn**

**Stolk
 Orgels**
 tel.: 0180 - 31 56 52

Nieuwerkerk a/d IJssel, Vrijheidslaan 55,
 Krabbendijke, Oostpolderweg 1
 Nederhemert Nrd., Ormelingstraat 36
 Beesd, Veerweg 14
 Papendrecht, Overtoom 18

UNIEK IN PRIJS

Begrafenisverzorging Kina
 Begrafenissen in Capelle a/d IJssel
 e.o. D.W. Schipper, tel. 010-458 31 12.
 Wij verzorgen geen crematies.

**begrafenisverzorging
 T. den Hollander**

Begrafenissen in Vlaardingen,
 Rotterdam, Gouda, den Haag
 en omstreken.
 Opbaarmogelijkheden in een
 door u gewenst uitvaartcentrum
 of thuis met koeling.
 Geen crematies.
 Dag en nacht bereikbaar.

Mozartaan 13
 3131 ES Vlaardingen
Tel. 010 - 4600509

**Collectebonnen
 machinaal tellen?**
 vraag demo en/of referentie
 0548-515415

Begrafenis Verzorging Tollenaar
 Voltastraat 21, 4532 LG Terneuzen
 Tel. 0115-612554 - Geen crematies

**CHR. BEGRAFENISONDERNEMING
 G. WEGENAAR**

Regentesselaan 43 Tel.: (0318) 52 66 41
 3905 GT Veenendaal Fax: (0318) 55 42 04
 Wij verzorgen begrafenissen in Veenendaal,
 Ede, Bennekom, Wageningen, Rhenen e.o.

WESOTRONIC

Wesotronic introduceert DE OPLOSSING
 voor kerktelefonie:

Het DKtel systeem
 (Draadloze Kerktelefoon via de ether)

De belangrijkste voordelen zijn:

- ✓ geen telefoonkosten / internetaansluiting
- ✓ aanmerkelijk goedkoper dan andere systemen
- ✓ uitstekende geluidskwaliteit
- ✓ eenvoudig en flexibel in gebruik

Het Agentschap Telecom heeft officieel
 toestemming verleend om het DKtel
 systeem per 1 januari 2005 in gebruik
 te nemen!

Wesotronic B.V.
 Nunspeet, Barendrecht
 Telefoon 0341 - 271000
 www.wesotronic.nl

In samenwerking
 met SIKN

Nieuw project

Stichting China

Stichting China is gestart met
 vertaling van de
Commentaren van Calvijn

Een noodzakelijk project!

De Chinese huisgemeenten nu ook in de
 voetsporen van Calvijn.
 laat de Muur geen belemmering zijn!

Steun de vervolgdde kerke in China en
 maak een gift over op

giro 320666

Info/secretariaat:
 Postbus 1150 • 3900 BD Veenendaal
 tel. 0348-510620 • e-mail: info@stichtingchina.nl
 Giro 320666 t.a.v. Stichting China
 www.stichtingchina.nl